

Natur och friluftsliv i Sundsvalls kommun

Rapport från en enkätundersökning om friluftsliv och naturupplevelser i Sundsvalls kommun 2014

2015-03-20
Peter Fredman

Innehåll

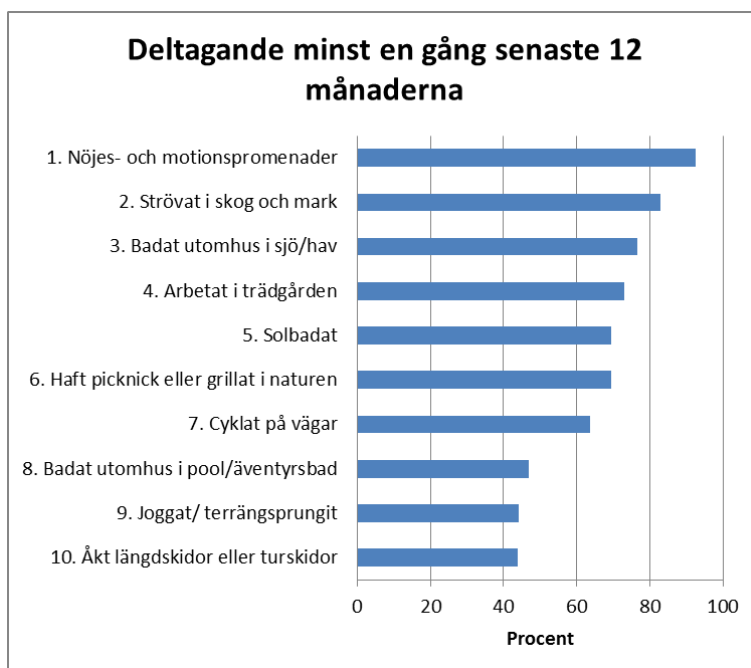
Sammanfattning.....	3
Deltagande i friluftaktiviteter	3
Viktigaste aktiviteterna under sommarhalvåret.....	3
Viktigaste aktiviteterna under vinterhalvåret.....	4
Friluftaktiviteter i Sundsvalls kommun	5
Friluftaktiviteternas betydelse	5
Allemansrätten och biologisk mångfald	7
Naturområden i Sundsvalls kommun	7
Natur inom gångavstånd från bostaden	8
Friluftslivet inom olika grupper.....	9
Friluftslivet i Sundsvall i ett nationellt och regionalt perspektiv.....	13
Sammanfattande kommentarer	13
Inledning.....	15
Metod.....	15
Representativitet	16
Resultat.....	17
Deltagande i friluftaktiviteter	17
Viktigaste aktiviteterna under sommarhalvåret.....	18
Viktigaste aktiviteterna under vinterhalvåret.....	20
Friluftaktiviteter i Sundsvalls kommun	21
Friluftaktiviteternas betydelse.....	23
Allemansrätten och biologisk mångfald	25
Naturområden i Sundsvalls kommun	26
Natur inom gångavstånd från bostaden	28
Friluftslivet inom olika grupper.....	31
Utövande av friluftaktiviteter och hur viktigt är det?	31
Viktigaste friluftaktiviteterna – Sommar.....	33
Viktigaste friluftaktiviteterna – Vinter	35
Friluftaktiviteter i Sundsvalls kommun	38
Vistelse i naturområden i närheten av bostaden	38
Kunskap om Allemansrätten.....	40
Information om friluftsliv.....	41
Friluftslivet i Sundsvall i ett nationellt och regionalt perspektiv	43
Bilagor.....	45

Sammanfattning

Här sammanfattas de viktigaste resultaten från undersökningen illustrerade med ett urval av figurer. För den kompletta redovisningen hänvisas till rapporttexten med mer detaljerade texter, tabeller och appendix.

Deltagande i friluftaktiviteter

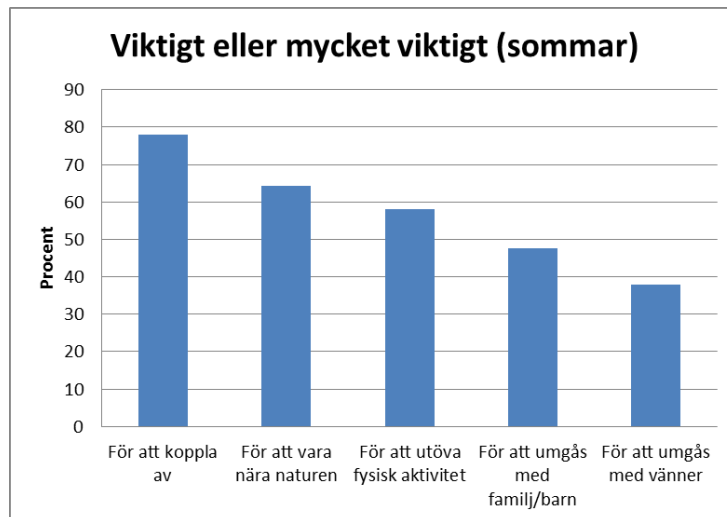
- **Nöjespromenader, att ströva i skog och mark samt bad utomhus** är de tre vanligaste friluftaktiviteterna i Sundsvalls kommun. Trädgårdsarbete, solbad, picknick, cykling på väg, utomhusbad, jogging och längdskidor är andra exempel på relativt vanliga aktiviteter.

Viktigaste aktiviteterna under sommarhalvåret

- De **viktigaste aktiviteterna på sommaren** är nöjes- och motionspromenader, bad utomhus i sjö/hav samt att ströva i skog och mark. Jogging, trädgårdsarbete, hundpromenader och cykling på vägar är andra exempel på aktiviteter som relativt många anser som viktigast sommartid.

- På frågan om varför ovanstående aktiviteter är viktigast svarar de flesta **avkoppling, att vara nära naturen och att utöva fysisk aktivitet**.

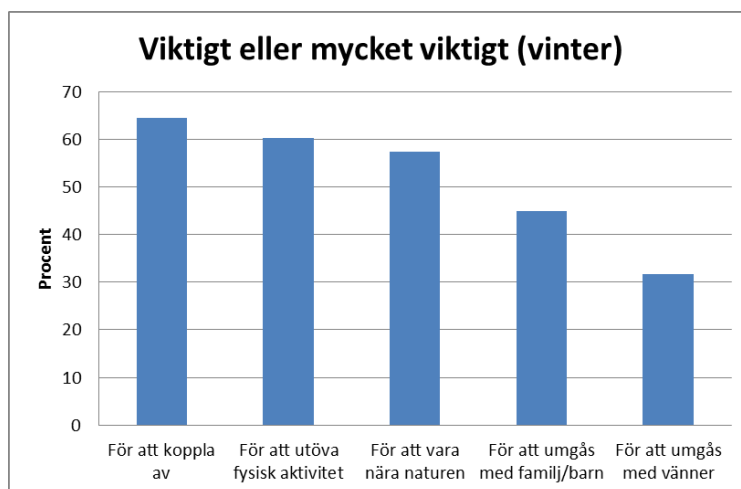

- Cirka 21 procent av de svarande känner sig **hindrade** att utöva den viktigaste sommaraktiviteten i den utsträckning man önskar. Orsaker därtill är **brist på tid**, att man saknar tillgång till lämpliga platser/områden i närheten av bostaden, att man inte har möjlighet att ta sig till lämpliga platser/områden med allmänna kommunikationer eller att man saknar någon att utöva aktiviteten med.

Viktigaste aktiviteterna under vinterhalvåret

- De **viktigaste aktiviteterna på vintern** är längd- och turskidåkning följt av nöjes- och motionspromenader. Andra aktiviteter som många nämner är utförsåkning och snöskoter.

- På frågan om varför ovanstående aktiviteter är viktigast svarar de flesta **avkoppling och att utöva fysisk aktivitet**.

- Cirka 22 procent av de svarande känner sig **hindrade** att utöva den viktigaste vinteraktiviteten i den utsträckning man önskar. Orsaker därtill kretsar i hög grad kring **dåliga förutsättningar** (t.ex. brist på

snö), dålig tillgänglighet samt sviktande hälsa. Till skillnad från sommarhalvåret så är höga kostnader ett hinder som är relativt mer vanligt vintertid.

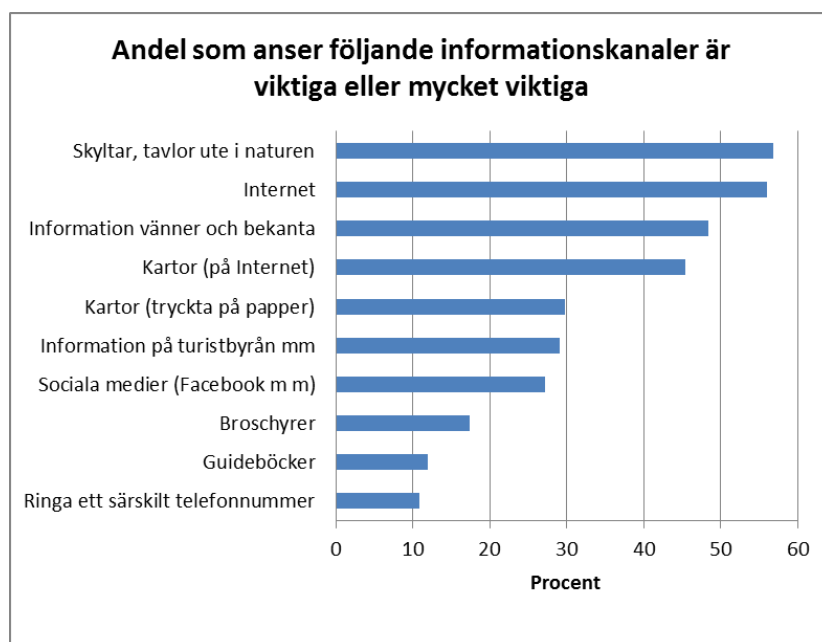
Friluftaktiviteter i Sundsvalls kommun

- Drygt tre fjärdedelar av kommuninvånarna anser att **möjligheterna att utöva friluftaktiviteter i kommunen är ganska eller mycket bra**. Endast drygt tre procent tycker att de är dåliga.

- Det är främst **god tillgänglighet, bra utbud, mångfald och närhet till natur** som bidrar till goda möjligheter att utöva friluftsliv.

- De viktigaste **insatserna kommunen bör** göra för att underlätta för friluftsliv handlar om fler och bättre anläggningar (t.ex. cykelvägar, utegym, promenadstråk) samt olika former av skötsel och underhåll av exempelvis leder och skidspår.

- **Skyltar och informationstavlor i naturen** är jämte **Internet** de viktigaste informationskanalerna för friluftslivet. Andra viktiga kanaler är personlig information från vänner och bekanta samt kartor på Internet. Informationskanaler man saknar är appar, mer information på andra språk, reklam och fler kartor.

- En majoritet av kommuninvånarna utövar **merparten av sitt friluftsliv i kommunen** – drygt hälften uppger att man utövat det mesta av friluftaktiviteterna där.

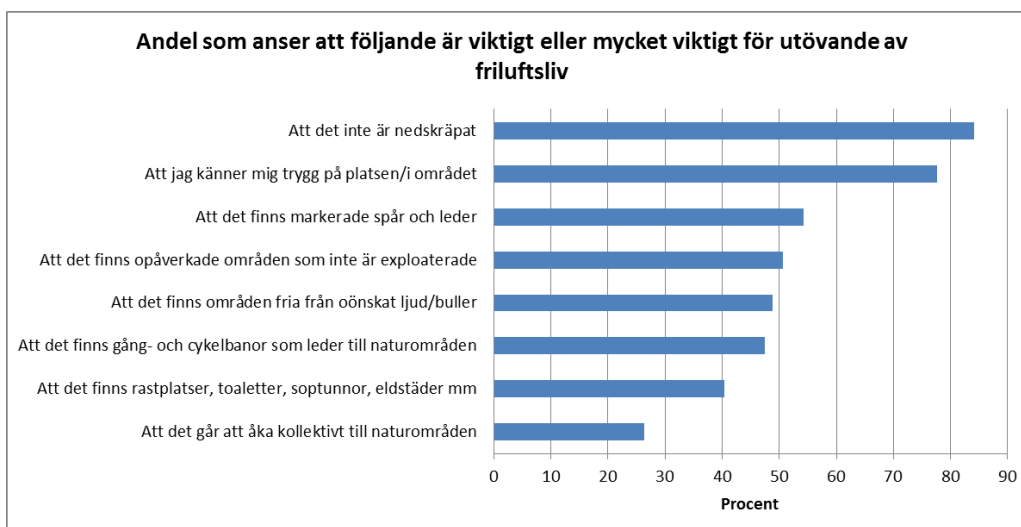
Friluftaktiviteternas betydelse

- Fyra av fem kommuninvånare anser att det är **viktigt eller mycket viktigt** att kunna utöva friluftaktiviteter.

- Tre fjärdedelar uppger att man utövar friluftaktiviteter **minst en gång i veckan** och hela 37 procent att man gör det i genomsnitt varannan dag.

- Faktorer av stor betydelse vid utövande av friluftsliv är att det **inte är nedskräpat**, att man känner sig **trygg**, att det finns **markerade spår och leder**, att det finns **områden som är opåverkade** och att det finns områden **fria från oönskat ljud och buller**.

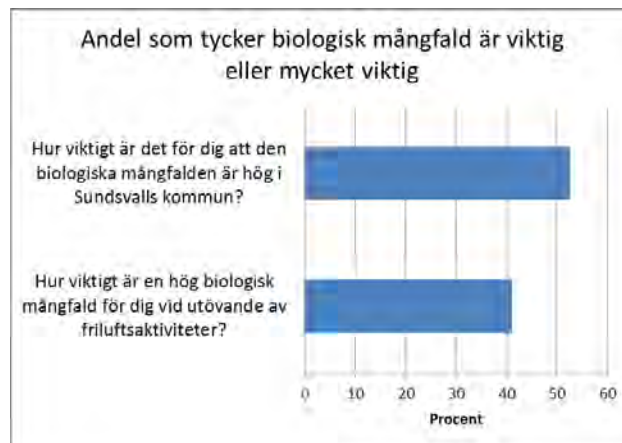
- Cirka 80 procent av kommuninvånarna uppger att de **mår fysiskt och psykiskt bättre** av de friluftaktiviteter de utövar. Friluftslivet bidrar också i hög grad till att människor i kommunen blir rörligare, får motion, kan varva ner och rensa tankarna.

- Över 80 procent av kommuninvånarna anser att det är **viktigt att samhället satsar resurser** för möjligheter till naturupplevelser.

- Drygt hälften av de svarande menar att närheten till grönområden har **påverkat valet av bostadsområde**.

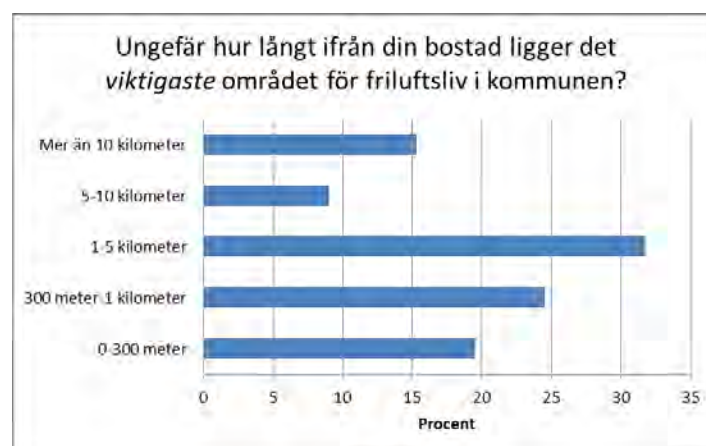
Allemansrätten och biologisk mångfald

- Kommuninvånarnas **kunskaper kring allemansrätten** är blandade och **kan förbättras**.
- Ungefär 40 procent av kommuninvånarna anser att **en hög biologisk mångfald är viktig** vid utövande av friluftsliv medan drygt 50 procent anser att det är viktigt att den biologiska mångfalden är hög i kommunen oavsett om man utövar friluftsliv eller inte.

Naturområden i Sundsvalls kommun

- Två tredjedelar av kommuninvånarna har under de senaste 12 månaderna på fritiden **besökt ett naturområde i Sundsvalls kommun**. Södra och Norra Berget, Sidsjön och Alnön är de mest populära områdena, men för många är det också "skogen hemma".
- De mest populära naturmiljöerna att utöva friluftsliv i är **skog, sjöar, vattendrag och hav**. Viktiga egenskaper hos naturområden är att de är **lättillgängliga, lugna, vackra, ligger nära bostaden**, att de är **barnvänliga** och att det finns **motionsspår**.
- På frågan hur långt från bostaden som det **viktigaste området** för friluftsliv ligger svarar 45 procent inom en kilometer medan drygt 15 procent har mer än en mil. Cirka 10 procent av de svarande besöker området varje dag medan cirka hälften besöker området en gång i veckan eller oftare.

- Nöjes- och motionspromenader, att ströva i skog och mark, jogga, terrängspringa, åka längdskidor, hundpromenader och bad utomhus är de **vanligaste aktiviteterna** i det viktigaste området.

Natur inom gångavstånd från bostaden

- Över 80 procent av kommuninvånarna anser att tillgången till naturområden **inom gångavstånd** från bostaden (inom 10 minuters promenad) är **bra eller mycket bra**.

- Två tredjedelar av invånarna vistas i naturområden **inom gångavstånd** från bostaden **minst en gång i veckan** och av dessa rör sig hälften i området minst fyra gånger per vecka.

- **Nöjes- och motionspromenader och att ströva i skog och mark** är de klart vanligaste aktiviteter man ägnar sig åt i naturområden inom gångavstånd från bostaden.

- Omkring 30 procent av kommuninvånarna känner någon grad av **otrygghet** i samband med vistelser i naturområden inom gångavstånd från bostaden. Orsaker till otryggheten är mörker eller dålig belysning, lösa hundar, ”skummisar, överfallsrisk samt risken att möta vilda djur.

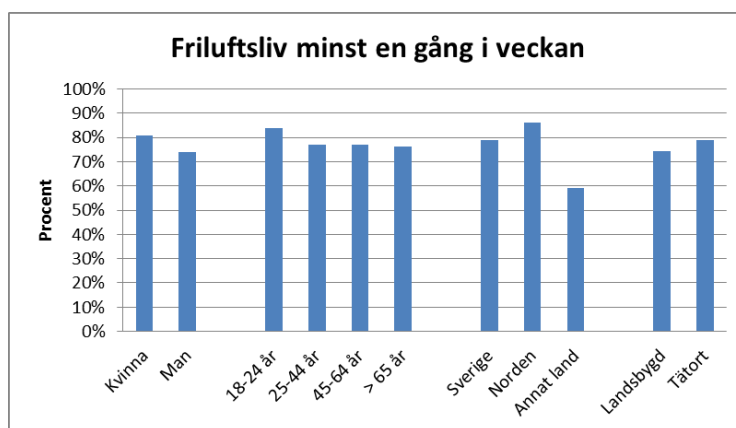

Friluftslivet inom olika grupper

Utövande av friluftaktiviteter och hur viktigt är det?

- **Kvinnor** utövar friluftsliv mer frekvent jämfört med män. **Äldre** personer är mer aktiva utövare än yngre, men det finns en mindre grupp äldre som aldrig utövar friluftsliv.

- Personer med en bakgrund i **länder utanför Norden** är mindre aktiva inom friluftsliv jämfört med personer som har sin bakgrund i Sverige eller övriga Norden. Nästan 10 procent av personer med bakgrund i andra länder ägnar sig aldrig åt friluftsliv.

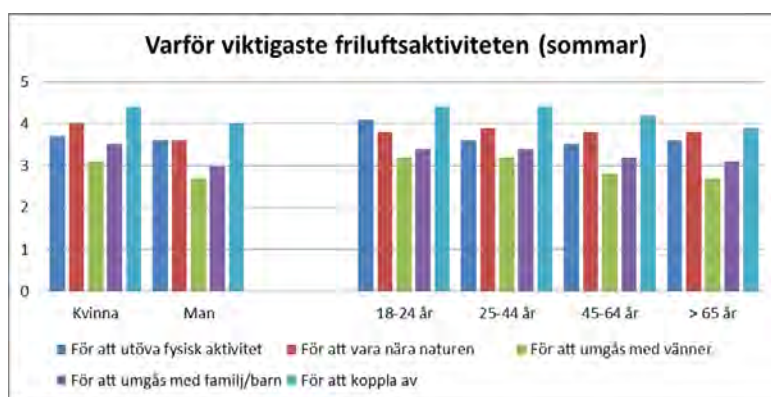

- **Kvinnor** tycker det är **viktigt att kunna utöva friluftsliv** i högre grad än män. Yngre personer tycker friluftslivet är mycket viktigt i högre grad än medelålders och äldre. Personer med nordisk bakgrund tycker i avsevärt högre grad friluftsliv är mycket viktigt jämfört med övriga svarande.

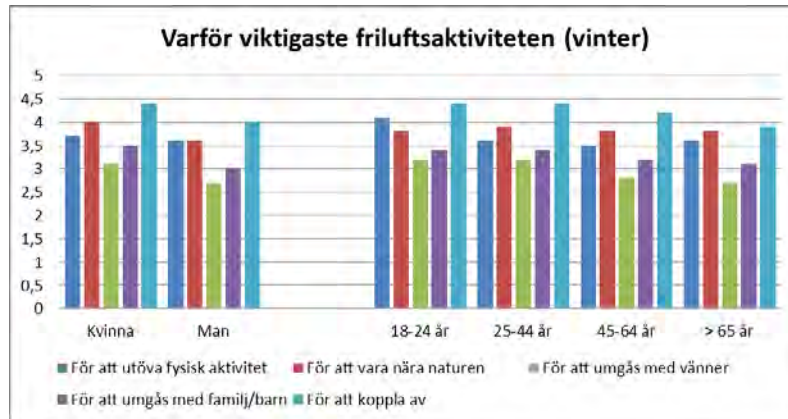
Viktigaste friluftaktiviteterna – Sommar

- **Nöjes- och motionspromenader samt att ströva i skog och mark** för att titta på naturen, plocka svamp och bär är populärt i alla grupper sommartid.
- **Kvinnor** prioriterar bad utomhus högre än **män** vilka i sin tur tycker cykling på vägar och promenad med hund är viktigare. Trädgårdsarbete är högre prioriterat bland kvinnor jämfört med män.
- **Yngre personer** (18-24 år) är mindre intresserade av att ströva i skog och mark jämfört med övriga åldersgrupper.
- Personer från **andra nordiska länder** prioriterar fritidsfiske högt.
- Personer boende på **landsbygden** utanför tätorten utmärker sig genom att prioritera att ströva i skog och mark högst medan boende i tätort föredrar promenad med hund.
- Kvinnor tycker det är viktigt att **umgås med andra** och koppla av när de utövar friluftsliv. För yngre personer har den **fysiska aktiviteten** samt avkoppling störst betydelse.

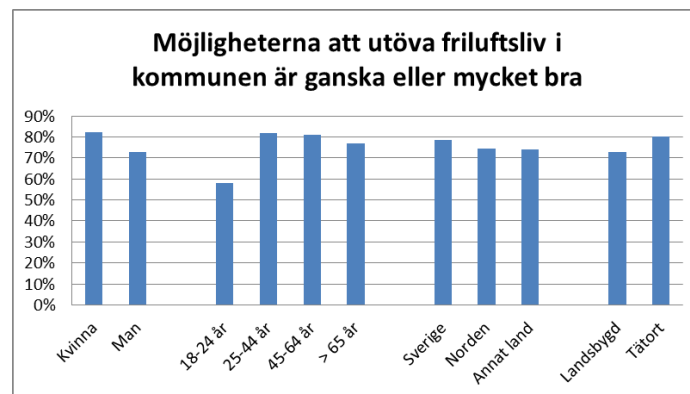
Viktigaste friluftaktiviteterna – Vinter

- Den klart dominerande aktiviteten i stort sett samtliga grupper är **längd- eller turskidåkning**. Andra aktiviteter som många grupper tycker är viktiga på vintern är nöjes- och motionspromenader, utförsåkning på skidor eller snowboard samt promenad med hund.
- Snöskoter är något mer populärt bland **männen** medan **kvinnorna** i högre grad värdesätter promenad med hund.
- **Yngre personer** (18-24 år) anser att snöskoter är den viktigaste aktiviteten. Även terrängridning är populärt i denna grupp. I åldersgruppen 65 år och äldre är stavgång en populär aktivitet.
- Sportfiske har stor betydelse för personer med bakgrund från **andra länder**.
- Kvinnor tycker **umgänge, natur och avkoppling** är viktigare än män. Yngre personer värderar framför allt **fysisk aktivitet** högt.

Friluftaktiviteter i Sundsvalls kommun

- **Kvinnor** anser i högre grad än män att möjligheten att utöva friluftaktiviteter i kommunen är mycket bra.
- Möjligheten att utöva friluftaktiviteter i kommunen tycks vara som **sämst för gruppen 18-24 år**.

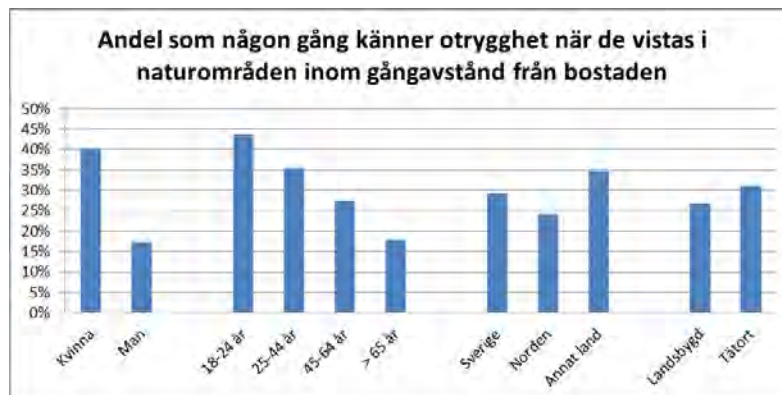

- Kvinnor efterfrågar **bättre belysning och underhåll** medan männen är upptagna av **cykelbanor och skidspår** när det gäller åtgärder kommunen kan vidta för att underlätta för friluftsliv. Yngre personer (18-24) nämner olika typer av anläggningar som **utegym, spår, träffplatser, bad och sporthallar**.

Vistelse i naturområden i närheten av bostaden

- **Kvinnor** vistas i naturområden i närheten av bostaden i högre utsträckning jämfört med män. Det är framför allt **medelålders och äldre personer** som ofta vistas i naturområden i närheten av bostaden.
- Personer som **bor på landsbygden** vistas ofta i naturområden inom gångavstånd från bostaden i betydligt högre utsträckning jämfört med boende i tätorten.

- **Kvinnor känner sig otrygga** vid utövande av friluftsliv i högre utsträckning jämfört med män. Likaså är **yngre personer oftare otrygga** jämfört med äldre. Personer från länder utanför Norden är också otrygga i högre utsträckning.

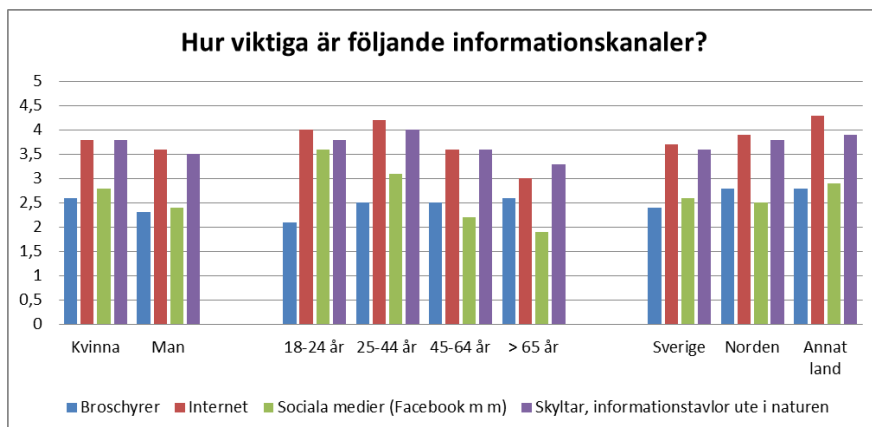

Kunskap om Allemansrätten

- **Män har generellt sett bättre kunskaper om allemansrätten** jämfört med kvinnor.
- **Personer i åldern 18-24 år har sämre kunskaper** på de flesta påståenden om allemansrätten jämfört med övriga åldersgrupper.
- **Personer med en bakgrund i annat land utanför Norden har sämre kunskaper** om allemansrätten jämfört med övriga.

Information om friluftsliv

- **Broschyrer** är viktigare för kvinnor och personer med bakgrund från andra länder, men har mindre betydelse för yngre. Även guideböcker har större betydelse för personer med en bakgrund från andra länder.
- **Internet** som informationskanal har störst betydelse för yngre och medelålders, men faller i betydelse med ökande ålder. Internet har också större betydelse för personer med en bakgrund från andra länder.
- **Sociala medier** har störst betydelse för kvinnor, yngre personer och personer med bakgrund i andra länder.
- **Skyltar och informationstavlor** ute i naturen har störst betydelse för kvinnor, medelålders personer och personer med bakgrund från andra länder.

Friluftslivet i Sundsvall i ett nationellt och regionalt perspektiv

- De friluftaktiviteter man ägnar sig åt i Sundsvalls kommun är **ungefär desamma** som såväl det nationella utövandet som friluftslivet i Örnsköldsviks kommun.
- Andelen som strövar i skog och mark är något lägre i Sundsvall medan **bad utomhus i sjö/hav** är något högre jämfört med framför allt Örnsköldsvik.
- **Vandring på vandringsleder** liksom att åka **längdskidor** är vanligare i båda kommunerna jämfört med riket som helhet.
- Möjligheter till friluftsliv har i något högre grad påverkat **valet av bostadsområde** i Sundsvalls kommun jämfört med Örnsköldsvik men framför allt i jämförelse med riket som helhet.
- Det är en högre andel som anser att **tillgängligheten till stränder och strandnära områden är god** i Sundsvalls kommun jämfört med riket som helhet, men en lägre andel i jämförelse med Örnsköldsviks kommun.

Sammanfattande kommentarer

Resultaten från undersökningen visar att invånarna i Sundsvalls kommun har ett stort intresse för friluftsliv. Fyra av fem anser att det är viktigt eller mycket viktigt att kunna utöva friluftaktiviteter och det är främst god tillgänglighet, bra utbud, mångfald och närhet till natur som bidrar till de goda möjligheterna. Detta är faktorer som kommunen på olika sätt kan stimulera och förbättra bland annat genom den fysiska planeringen. Det gäller då särskilt att tillmötesgå de personer som upplever att man saknar tillgång till lämpliga områden i närheten av bostaden, de som inte har möjlighet att ta sig till lämpliga områden med allmänna kommunikationer, och de som inte känner sig trygga i området där man utövar friluftsliv. Många utövar stora delar av sitt friluftsliv nära bostaden varför det är extra angeläget att bevara och utveckla tätortsnära naturområden. Det är likaså viktigt att den biologiska mångfalden inte försämras, att naturen inte är nedskräpad och att det finns större opåverkade områden som inte är exploaterade eller utsatta för buller.

En stor del av sundsvallsbornas friluftsliv handlar om enkla vardagliga aktiviteter som att promenera och ströva i skog och mark, samtidigt som bredden på aktiviteter är stor. Att på ett effektivt sätt

informera om friluftslivets möjligheter och positiva effekter är andra angelägna åtgärder. Likaså att göra insatser så att ingen behöver känna sig otrygg i samband med friluftsliv. I dessa avseenden bör särskild uppmärksamhet riktas på kvinnor, yngre och personer från länder utanför Norden. Deltagande i friluftsliv gör att man mår bättre både fysiskt och psykiskt, man blir rörligare och kan varva ner. Mycket talar för att det här finns ett viktigt folkhälsoperspektiv för samhället att ta tillvara på. Något som får ytterligare stöd då över 80 procent av kommuninvånarna anser att det är viktigt att samhället satsar resurser för möjligheter till naturupplevelser.

Inledning

Friluftsliv i olika former är viktigt för många människor och tidigare studier visar att i stort sett alla svenskar utövar en eller flera friluftaktiviteter. Friluftsliv kan vara en väg till ökad välbefinnande i form av naturupplevelser, fysisk aktivitet och umgänge med andra. Mycket talar också för att samhället i stort vinner på ett aktivt friluftsliv hos befolkningen i termer av bättre folkhälsa och livskvalitet. Tidigare undersökningar visar också att mycket av friluftslivet företas i områden relativt nära bostaden. Men förutsättningarna att utöva friluftsliv kan inte tas för givna och här har bl.a. kommunerna en särskilt viktig roll i att informera människor om möjligheter till friluftsliv och genom olika former av planering skapa goda förutsättningar för friluftsliv. Men för att kunna göra det på ett effektivt sätt behövs underlag i form av bl.a. kunskap om människors friluftsvanor och intresse för friluftsliv.

Mot ovanstående bakgrund redovisas därför i föreliggande rapport resultaten från en enkätundersökning om friluftsliv och utevistelser bland invånarna i Sundsvalls kommun. Syftet är att ge en representativ bild av kommuninvånarna kring dessa frågor och undersökningen har genomförts i form av en post- och internetenkät riktad till personer i åldern 18 år och äldre under hösten 2014. Då några av frågorna avser utövande av friluftsliv under det senaste året (dvs i praktiken år 2014) bör läsaren ha i åtanke att vintersäsongen detta år var ovanligt kort och sommaren ovanligt varm med höga badvattentemperaturer. Dessutom innebar stormen "Ivar" gott om fallna träd som kan ha påverkat tillgängligheten till vissa naturområden.

Peter Fredman har på uppdrag av Sundsvalls kommun bidragit till studiens planering, formulering av frågeformulär, analys av data samt resultatredovisning (peter.fredman@telia.com, tel. 070-6670806). Sundsvalls kommun å sin sida har ansvarat för utformning av internetformuläret, datainsamling samt kodning av postenkäter.

Metod

Från kommunens befolkningsregister gjordes ett obundet och slumpmässigt urval omfattande 2000 personer i åldern 18 år och uppåt. Dessa personer erhöll en pappersenkät med följebrev samt ett frankerat svarskuvert (se bilaga 1 och 2). Mottagarna av enkäten uppmanades att helst svara på Internet genom att logga in med den svarskod som följde med i utskicket. De som inte ansåg sig ha möjlighet att svara på Internet uppmanades att istället fylla i pappersenkäten och returnera den i svarskuvertet.

Första påminnelsen gick ut till 1589 individer i slutet av september och innehöll ett brev med en påminnelse om att skicka in pappersenkäten de fått tidigare eller att svara via webben. Den andra och sista påminnelsen skickades ut i mitten av oktober och innehöll en ny pappersenkät, svarskuvert och följebrev. Den gick ut till 1408 individer. I alla tre utskicken innehöll följebrevet det idnummer som behövdes för att lämna svaren via Internet jämte adressen till enkätlänken.

Sammanlagt 794 svar erhöles på enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 39,7 procent. Av dessa hade 34 personer lämnat ofullständiga eller ogiltiga svar i sådan utsträckning att de exkluderades från materialet. Underlaget för analyserna i föreliggande rapport utgörs således av svar från 760 personer, varav 580 (76 %) svarat på Internet och 180 (24 %) på pappersenkäten. I rapporten används ibland begreppet "kommuninvånare" liktydigt med de som svarat på undersökningen (se nedan ang. representativitet).

Representativitet

I bilaga 3 redovisas bakgrundsdata över de svarande. Då syftet med undersökningen är att ge en representativ bild av åsikterna hos kommunens innevånare har urvalets representativitet undersökts närmare avseende kön och ålder (tabell 1). Vi ser då att det föreligger en viss överrepresentativitet av kvinnor samt medelålders personer (45-64 år) i undersökningen, medan andelen män samt yngre (18-24 och 25-44 år) och äldre (65- år) är lägre i undersökningen jämfört med kommunens befolkning. För att korrigera denna skevhet i undersökningsmaterialet har vi valt att vikta svaren avseende ålder och kön så att de redovisade resultaten bättre speglar den verkliga ålders- och könsfördelningen i kommunen.

Tabell 1. Undersökningens representativitet avseende kön och ålder

	Undersökningen (%)	Sundsvalls kommun (%)
Kvinnor	53,5	50,2
Män	46,5	49,8
18-24 år	4,5	11,3
25-44 år	27,5	30,7
45-64 år	51,9	32,0
65- år	16,2	26,0

Resultat

Deltagande i friluftaktiviteter

I tabell 2 redovisas kommuninvånarnas deltagande i olika friluftaktiviteter under en 12-månadersperiod. Tabellen är sorterad i fallande ordning utifrån hur vanligt det är att man ägnat sig åt respektive aktivitet *minst en gång* under de senaste 12 månaderna. Resultaten visar att nöjespromenader, att ströva i skog och mark samt bad utomhus är de tre mest förekommande aktiviteterna. Trädgårdsarbete, cykling på väg, promenad med hund och jogging är andra exempel på aktiviteter som utövas relativt frekvent, dvs. har hög andel svarande som uppger mer än 60 gånger under en 12-månaders period. De som svarat annan aktivitet än de som fanns med på listan redovisas i bilaga 4.

Tabell 2. Ange ungefär hur många gånger du har ägnat dig åt respektive aktivitet på fritiden i Sundsvalls kommun de senaste 12 månaderna. (Procent)

	Minst en gång	1-5 ggr	6-20 ggr	21-60 ggr	Mer än 60 ggr
1. Tagit nöjes- och motionspromenader av annat slag	92,5	13,2	26,8	27,1	25,4
2. Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär)	83,0	30,9	26,3	15,2	10,6
3. Badat utomhus i sjö/hav	76,7	28,9	30,4	12,8	4,5
4. Arbetat i trädgården	72,9	15,1	24,7	20,8	12,3
5. Solbadat	69,5	21,3	28,2	15,2	4,8
6. Haft picknick eller grillat i naturen	69,4	40,5	22,9	4,6	1,3
7. Cyklat på vägar	63,6	18,7	20,1	14,6	10,3
8. Badat utomhus i pool/äventyrsbad	46,8	26,4	14,3	4,3	1,8
9. Joggat/ terrängsprungit	44,2	11,4	13,3	11,4	8,1
10. Åkt längdskidor eller turskidor	43,8	19,8	15,9	6,0	2,1
11. Sportfiskat med handredskap, t ex metat, pimplat	39,7	25,0	9,0	3,6	2,1
12. Vandrat på vandringsleder	39,4	22,7	9,2	3,8	3,7
13. Promenerat med hund	38,2	9,7	7,5	4,8	16,2
14. Kört/åkt motorbåt	34,7	20,2	8,7	4,2	1,6
15. Åkt pulka/kälke	34,3	23,1	8,7	1,7	0,7
16. Fotograferat eller målat i naturen	33,1	16,6	10,8	3,2	2,4
17. Åkt utför på skidor eller snowboard	26,8	13,6	8,8	2,5	1,9
18. Studerat växter/djur/fågelskådat	25,4	15,8	6,6	2,0	1,0
19. Gått stavgång	23,3	7,6	8,9	3,7	3,1
20. Kört/åkt snöskoter	23,3	12,6	6,7	3,2	0,8
21. Åkt skridskor på anlagd is	21,1	13,5	6,1	0,4	1,1
22. Utomhusgympa, styrketränat utomhus	18,9	9,8	5,9	1,3	2,0
23. Tältat/övernattat i naturen	18,9	13,7	4,7	0,5	0,0
24. Spelat golf	16,7	8,6	4,1	2,7	1,3
25. Cyklat i terrängen (MTB)	15,6	7,7	4,2	2,3	1,4
26. Paddlat kanot/kajak/forsränning	10,9	8,3	2,3	0,3	0,0
27. Rudit i terräng	10,9	4,5	2,9	1,8	1,6

28. Klättrat, bestigit berg	10,5	9,4	1,0	0,0	0,1
29. Annan aktivitet	10,1	3,1	2,7	2,1	2,2
30. Åkt skridskor på naturis	9,3	6,6	1,7	0,2	0,8
31. Mediterat, yoga eller liknande i naturen	9,1	6,2	1,6	1,1	0,1
32. Dykt, snorklat	9,0	6,2	2,1	0,8	0,0
32. Orienterat	8,6	4,6	2,7	1,1	0,2
34. Geocaching ("skattjakt" med GPS)	8,5	4,8	2,1	0,5	1,0
35. Fiskat med mängdfångande redskap, t ex nät	8,1	6,0	1,6	0,2	0,4
36. Kört/åkt vattenskidor/wakeboard	6,6	4,5	1,7	0,1	0,3
37. Jagat	6,0	1,6	2,1	1,6	0,7
38. Seglat, vind/vågsurfat, seglat kite/drake	5,7	3,8	1,3	0,3	0,3
39. Gått med snöskor	5,1	3,3	1,4	0,0	0,4
40. Åkt rullskridskor/inlines/rullskidor	4,9	2,3	1,2	0,6	0,8
41. Åkt skateboard/parcour	4,7	2,9	0,5	0,5	0,8
42. Spelat paintball, rollspel (lajv) etc.	3,3	2,2	1,1	0,0	0,0
43. Kört/åkt vattenskoter/jetski	3,2	3,0	0,2	0,0	0,0
44. Kört/åkt hundspann	1,2	0,9	0,3	0,0	0,0
45. Sportflugit motor- eller segelflygplan	1,2	1,2	0,0	0,0	0,0
46. Hanggliding, fallskärm, basejump eller liknande	0,5	0,4	0,1	0,0	0,0

Hela 83 procent av de svarande (625 st) uppgav deltagande i en eller flera av aktiviteterna i frågan ovan. Dessa personer fick ett antal följdfrågor avseende de viktigaste aktiviteterna på sommar- respektive vinterhalvåret vilka redovisas nedan.

Viktigaste aktiviteterna under sommarhalvåret

Tabell 3 visar att de viktigaste aktiviteterna på sommaren är nöjes- och motionspromenader, bad utomhus i sjö/hav samt att ströva i skog och mark. Alla relativt enkla och vardagsnära aktiviteter. Det är emellertid en relativt stor spridning över flera olika slags aktiviteter sommartid utan någon tydlig dominans av någon enskild aktivitet. Jogging, trädgårdsarbete, hundpromenader och cykling på vägar är andra exempel på aktiviteter som relativt många anser som viktigast sommartid.

Tabell 3. Vilken av aktiviteterna på listan är viktigast för dig i kommunen på sommarhalvåret? De 10 viktigaste aktiviteterna (n=609)

Aktivitet	%
Tagit nöjes- och motionspromenader av annat slag	16,4
Badat utomhus i sjö/hav	13,1
Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär)	12,4
Jogga/ terrängsprungit	7,8
Arbetat i trädgården	6,8
Promenerat med hund	6,3
Cyklat på vägar	5,5
Spelat golf	4,2
Solbadat	3,8
Sportfiskat med handredskap, t ex metat, pimplat	3,3

På frågan om varför ovanstående aktiviteter är viktigast svarar de flesta avkoppling, att vara nära naturen och att utöva fysisk aktivitet (tabell 4). Avkoppling tycks här vara särskilt viktigt medan sociala motiv som att umgås med familj och vänner har mindre betydelse. Svaren från de som svarat annan orsak redovisas i bilaga 5, men här går knappast att urskilja något särskilt mönster i svaren.

Tabell 4. Varför är denna aktivitet viktigast för dig på sommarhalvåret?

%	Inte alls viktigt	Inte viktigt	Ganska viktigt	Viktigt	Mycket viktigt
För att utöva fysisk aktivitet	8,3	10,4	23,3	27,0	31,0
För att vara nära naturen	5,2	5,6	25,0	33,8	30,4
För att umgås med vänner	19,4	18,0	24,8	24,5	13,3
För att umgås med familj/barn	15,7	14,8	21,8	23,0	24,6
För att koppla av	2,0	2,1	17,9	31,7	46,3
Annat	83,2	1,3	3,7	3,2	8,5

På frågan om man kan utöva den viktigaste sommaraktiviteten i den utsträckning man önskar svarar 131 personer, dvs. drygt 21 procent av de som angett en viktigaste aktivitet, att så inte är fallet. Dessa personer fick då följdfrågan varför man inte kan utöva aktiviteten i den utsträckning man önskar (tabell 5). Nära hälften av alla svarande uppger brist på tid, något som i sin tur kan ha flera underliggande faktorer. Tidsbrist kan vara ett uttryck för att man prioriterar annat högre även om det finns en önskan att ägna sig mer åt friluftsliv. Även om tiden är jämt fördelad mellan oss människor (vi har alla 24 timmar per dygn) så kan möjligheterna att styra över sin tid variera mellan olika personer. Tid är komplext och det är svårt att på ett effektivt sätt påverka denna faktor.

Andra faktorer som nämns av många är att man saknar tillgång till lämpliga platser/områden i närheten av bostaden, att man inte har möjlighet att ta sig till lämpliga platser/områden med allmänna kommunikationer eller att man saknar någon att utöva aktiviteten med. Till skillnad från brist på tid så är dessa hinder enklare att minska genom olika former av stöd och åtgärder. Svaren från det fåtal personer som svarat annan orsak redovisas i bilaga 6. Något särskilt mönster i svaren är svårt att se.

Tabell 5. Varför kan du inte utöva denna sommaraktivitet i den utsträckning du önskar?

Orsak	Procent
Saknar tid	46,1
Saknar tillgång till lämpliga platser/områden i närheten av min bostad	29,1
Annan orsak	20,0
Har inte möjlighet att ta mig till lämpliga platser/områden med allmänna kommunikationer	14,4
Saknar någon att utöva aktiviteten med	13,4
Kostar för mycket pengar	9,8
Känner mig inte trygg på platsen eller i området	7,3
Funktionsnedsättning	7,0
Familjesituationen (små barn)	6,9
Saknar utrustning	6,6
Familjesituationen (annat, t.ex. vård av anhörig)	6,1
Sjukdom	5,8
Alltför fysiskt krävande	4,5
Saknar kunskap/ utbildning	4,4
Saknar mod	3,7

Viktigaste aktiviteterna under vinterhalvåret

På motsvarande sätt som ovan redovisas i tabell 6 de viktigaste aktiviteterna vintertid. Här ser vi att det är en dominans av längd- och turskidåkning följt av nöjes- och motionspromenader. Andra aktiviteter som kommer högt i listan är utförsåkning och snöskoter.

Tabell 6. Vilken av aktiviteterna på listan är viktigast för dig i kommunen på vinterhalvåret? De 10 viktigaste aktiviteterna (n=586)

Aktivitet	%
Åkt längdskidor eller turskidor	27,3
Tagit nöjes- och motionspromenader av annat slag	18,6
Åkt utför på skidor eller snowboard	9,8
Kört/åkt snöskoter	7,9
Promenerat med hund	7,6
Åkt pulka/kälke	3,6
Sportfiskat med handredskap, t ex metat, pimplat	3,2
Gått stavgång	3,0
Annan aktivitet	3,0
Ridit i terräng	2,7

Motiven för att ägna sig åt den viktigaste aktiviteten vintertid är främst avkoppling och att utöva fysisk aktivitet. I likhet med sommaren så är de sociala motiven mindre framträdande. Av de som svarat annan orsak kretsar flera svar kring att må bra, komma ut och röra på sig (se bilaga 7).

Tabell 7. Varför är denna aktivitet viktigast för dig på vinterhalvåret?

%	Inte alls viktigt	Inte viktigt	Ganska viktigt	Viktigt	Mycket viktigt
För att utöva fysisk aktivitet	8,8	8,5	22,4	28,0	32,3
För att vara nära naturen	10,2	7,8	24,5	34,0	23,4
För att umgås med vänner	19,9	19,6	28,7	18,2	13,5
För att umgås med familj/barn	19,1	13,1	22,7	20,9	24,1
För att koppla av	5,9	6,2	23,4	32,0	32,5
Annat	85,9	1,3	2,8	2,9	7,1

På frågan om man kan utöva den viktigaste vinteraktiviteten i den utsträckning man önskar svarar 138 personer, dvs. drygt 22 procent av de som angett en viktigaste aktivitet, att så inte är fallet. Dessa personer fick då följdfrågan varför man inte kan utöva aktiviteten i den utsträckning man önskar (tabell 8). Här är andra orsaker än de som på förhand angivits i enkäten mer dominerande och svaren kretsar i hög grad kring dåliga förutsättningar (t.ex. brist på snö), dålig tillgänglighet samt sviktande hälsa (se bilaga 8). Ungefär en fjärdedel uppger brist på tid respektive brist på lämpliga platser/områden. Till skillnad från sommarhalvåret så är höga kostnader ett hinder som är relativt mer vanligt vintertid. Däremot är det inte lika vanligt att man saknar någon att utöva aktiviteten tillsammans med.

Tabell 8. Varför kan du inte utöva denna vinteraktivitet i den utsträckning du önskar?

Orsak	Procent
Annan orsak	35,5
Saknar tid	26,4
Saknar tillgång till lämpliga platser/områden i närheten av min bostad	22,6
Kostar för mycket pengar	20,1
Har inte möjlighet att ta mig till lämpliga platser/områden med allmänna kommunikationer	14,5
Sjukdom	8,3
Saknar någon att utöva aktiviteten med	8,0
Familjesituationen (små barn)	8,0
Saknar utrustning	7,7
Funktionsnedsättning	5,3
Saknar kunskap/ utbildning	4,8
Saknar mod	4,2
Känner mig inte trygg på platsen eller i området	3,2
Familjesituationen (annat, t.ex. vård av anhörig)	2,8
Alltför fysiskt krävande	2,3

Friluftaktiviteter i Sundsvalls kommun

De som besvarade enkäten ombads att tänka på alla de friluftaktiviteter utomhus de brukar ägna sig åt i Sundsvalls kommun följt av frågan: Vad anser du om möjligheten att utöva friluftaktiviteter i kommunen? Tabell 9 visar att drygt trefjärdedelar av kommuninvånarna anser att möjligheterna är ganska eller mycket bra. Endast drygt tre procent tycker att de är dåliga. De som besvarade enkäten fick därefter motivera sitt svar och i bilaga 9 redovisas svaren uppdelat på de som tycker möjligheterna är mycket eller ganska bra, varken bra eller dåliga, samt de som tycker de är ganska eller mycket dåliga. Här ser vi att de som svarat att möjligheten att utöva friluftaktiviteter i kommunen är mycket eller ganska bra särskilt lyfter fram aspekter som tillgänglighet, bra utbud, mångfald och närhet till natur. De andra två grupperna som är mindre nöjda med möjligheten att utöva friluftaktiviteter i kommunen ger en uppsjö av olika svar, men många av dem kretsar kring fler och bättre anläggningar.

Tabell 9. Vad anser du om möjligheten att utöva friluftaktiviteter i kommunen?

Mycket bra	31,9 %
Ganska bra	45,2 %
Varken bra eller dåliga	12,2 %
Ganska dåliga	2,5 %
Mycket dåliga	0,6 %
Vet ej	7,6 %

På frågan vad som är den viktigaste insatsen kommunen bör göra för att underlätta möjligheterna att utöva friluftaktiviteter kretsar många svar kring fler och bättre anläggningar (t.ex. cykelvägar, utegym, promenadstråk) samt olika former av skötsel och underhåll av exempelvis leder och skidspår. Resultaten i sin helhet finns redovisade i bilaga 10.

En viktig förutsättning för friluftsliv är effektiv information om olika möjligheter att ta sig ut i naturen. Enkäten innehöll därför en fråga om betydelsen av olika informationskanaler för möjligheterna att utöva friluftaktiviteter i kommunen. Tabell 10, som är sorterad i fallande ordning efter andelen som svarat ”mycket viktigt”, visar att Internet är den i viktigaste informationskanalen (drygt en tredjedel tycker internet är mycket viktigt). Andra informationskanaler som många tycker är viktiga är skyltar och informationstavlor ute i naturen, kartor på Internet samt personlig information från vänner och bekanta. Broschyrer, att ringa ett särskilt telefonnummer samt guideböcker är mindre viktigt för kommuninvånarna. Sociala medier är av ungefär samma betydelse som information från turistbyrå och liknande inrättningar. På frågan om det är någon informationskanal man saknar (utöver de som redovisas i tabell 10) så nämns bl.a. appar, mer information på andra språk, reklam och fler kartor.

Tabell 10. Hur viktiga är följande informationskanaler för dina möjligheter att utöva friluftaktiviteter i Sundsvalls kommun? (Procent)

	Inte alls viktigt	Inte viktigt	Ganska viktigt	Viktigt	Mycket viktigt	Vet ej
Internet	12,1	7,2	17,1	17,1	38,9	7,6
Skyltar, informationstavlor ute i naturen	11,1	5,2	18,5	27,1	29,7	8,4
Kartor (på Internet)	16,6	9,4	19,7	20,8	24,6	8,8
Personlig information från vänner och bekanta	10,2	6,8	26,9	23,9	24,5	7,6
Sociala medier (Facebook m m)	29,0	20,1	14,3	13,6	13,5	9,4
Information på turistbyrå och liknande inrättningar	24,0	16,4	21,0	16,8	12,2	9,7
Kartor (tryckta på papper)	18,7	15,7	26,3	18,1	11,6	9,5
Broschyrer	25,7	20,9	26,4	9,9	7,5	9,6
Genom att ringa ett särskilt telefonnummer	34,4	22,2	12,4	6,2	4,6	20,3
Guideböcker	30,8	25,8	18,3	7,7	4,2	13,3

En majoritet av kommuninvånarna utövar merparten av sitt friluftsliv i kommunen (tabell 11). Ungefär 20 procent uppger att man utövar alla friluftaktiviteter i kommunen medan drygt hälften uppger att man utövat det mesta av friluftaktiviteterna där. Knappt 15 procent utövar en mindre del eller inget av sitt friluftsliv i kommunen.

Tabell 11. Tänk nu på alla de friluftaktiviteter utomhus du ägnat dig åt de senaste 12 månaderna. Ungefär hur stor andel av har du utövat i Sundsvalls kommun?

	%
Jag har utövat alla mina friluftaktiviteter i kommunen	18,4
Jag har utövat det mesta av mina friluftaktiviteter i kommunen	51,7
Jag har utövat ungefär hälften av mina friluftaktiviteter i kommunen	16,0
Jag har utövat en mindre del av mina friluftaktiviteter i kommunen	9,1
Jag har inte utövat några av mina friluftaktiviteter i kommunen	4,8

Friluftaktiviteternas betydelse

Friluftslivets betydelse för innevånarna i Sundsvalls kommun går inte att ta miste på. På frågan hur viktigt det är att kunna utöva olika friluftaktiviteter svarar 80 procent att det är "viktigt" eller "mycket viktigt". Endast fem procent av innevånarna anser att friluftaktiviteter inte är viktigt för dem.

Tabell 12. Hur viktigt är det för dig att kunna utöva friluftaktiviteter?

	%
Mycket viktigt	53,7
Viktigt	26,2
Ganska viktigt	15,1
Inte viktigt	3,5
Inte alls viktigt	1,5

Innevånarna i kommunen är också flitiga utövare av friluftaktiviteter. Tre fjärdedelar uppger att man utövar friluftaktiviteter minst en gång i veckan och hela 37 procent att man gör det i genomsnitt varannan dag (tabell 13).

Tabell 13. Ungefär hur ofta brukar du utöva friluftaktiviteter?

	%
Varje dag	12,4
Cirka 4-6 gånger per vecka	24,7
Cirka 1-3 gånger per vecka	39,9
Cirka 1-3 gånger per månad	14,2
Cirka 4-8 gånger per år	3,5
Mindre än 4 gånger per år	2,5
Aldrig	2,8

Tabell 14 visar hur viktiga olika faktorer är för utövande av friluftaktiviteter (sorterat i fallande ordning efter andelen som svarat "mycket viktigt"). Störst betydelse är att det inte är nedskräpat. Därefter följer att man känner sig trygg på platsen eller i området, att det finns markerade spår och leder, att det finns områden som är opåverkade och att det finns områden fria från oönskat ljud och buller. Intressanta växter och djur, kulturvärden och guider har lägre betydelse.

Tabell 14. Hur viktiga är följande faktorer för ditt utövande av friluftaktiviteter? (Procent)

	Inte alls viktigt	Inte viktigt	Ganska viktigt	Viktigt	Mycket viktigt
Att det inte är nedskräpat	3,1	1,9	10,7	26,6	57,6
Att jag känner mig trygg på platsen/i området	3,5	3,2	15,6	28,3	49,4
Att det finns markerade spår och leder	6,5	8,8	30,5	28,9	25,3
Att det finns opåverkade områden som inte är exploaterade	8,5	12,0	28,8	26,2	24,5
Att det finns områden fria från oönskat ljud/buller	8,1	14,9	28,2	27,8	21,0
Att det finns gång- och cykelbanor som leder till naturområden	10,9	12,9	28,7	28,1	19,4
Att det finns iordningställda rastplatser, toaletter, soptunnor, eldstäder mm	9,9	16,8	32,9	22,3	18,1
Att det går att åka kollektivt till naturområden	21,6	30,5	21,6	17,1	9,3
Att det finns områden med intressanta växter och djur	14,3	31,4	31,7	14,0	8,5
Att det finns områden med intressanta kulturvärden	13,5	27,0	36,1	15,0	8,4
Att det finns naturvägledning i form av guider	21,3	39,2	25,1	9,6	4,8

Friluftsliv kan ha många positiva effekter på människor och i tabell 15 redovisas svaren på ett antal påståenden angående olika effekter. Cirka 80 procent av kommuninvånarna säger att de mår fysiskt och psykiskt bättre av de friluftaktiviteter de utövar. Friluftslivet bidrar också i hög grad till att människor i kommunen blir rörligare, får motion, kan varva ner och rensa tankarna.

Tabell 15. Tänk nu på de friluftaktiviteter du normalt utövar. Hur väl stämmer nedanstående påståenden in på dig?

	Stämmer inte alls	Stämmer inte särskilt väl	Stämmer ganska väl	Stämmer väl	Stämmer mycket väl
Jag blir rörligare	2,4	4,1	24,4	33,6	35,5
Jag mår bättre psykiskt	1,7	2,6	15,7	32,6	47,3
Jag får motion minst 2 ggr i veckan	1,9	3,7	17,9	33,7	42,8
Jag mår bättre fysiskt	2,1	3,3	15,4	34,2	45,0
Jag kan lättare rensa tankarna	1,9	3,7	17,9	28,2	48,3
Jag får hjälp med att varva ned	3,7	5,0	20,1	31,3	40,0

I tabell 16 redovisas svaren på ett antal ställningstaganden avseende friluftaktiviteter och skydd av natur. Resultaten visar att över 80 procent av kommuninvånarna anser att det är viktigt att samhället satsar resurser för möjligheter till naturupplevelser. Drygt två tredjedelar anser att tillgängligheten till stränder och strandnära områden är god och drygt hälften menar att närheten till grönområden har påverkat valet av bostadsområde. Något färre anser att möjligheter till friluftaktiviteter har

påverkat valet av bostadsområde. Relativt många har svårt att ta ställning till påståenden om kommunens möjligheter att skydda mark för medborgarnas friluftaktiviteter eller allmänhetens delaktighet i planeringen av mark- och vattenanvändning.

Tabell 16. Ta ställning till följande påståenden (Procent)

	Helt oenig	Delvis oenig	Varken oenig eller enig	Delvis enig	Helt enig	Vet inte
Det är viktigt att samhället satsar resurser för människors möjligheter till naturupplevelser	1,4	1,7	7,1	17,1	65,8	6,9
Tillgängligheten till stränder och strandnära områden är god	3,4	5,9	12,2	32,1	38,3	8,1
Närhet till grönområden har påverkat mitt val av bostadsområde	15,7	4,9	15,5	32,4	26,4	5,0
Möjligheter till friluftaktiviteter har påverkat mitt val av bostadsområde	19,2	4,4	23,1	29,6	18,2	5,6
Min kommun är bra på att skydda mark för medborgarnas friluftaktiviteter	3,7	6,4	25,4	24,3	10,9	29,2
I min kommun är allmänheten delaktig i planeringen av hur mark och vatten bäst bör användas	8,6	10,8	24,6	11,4	4,4	40,3

Allemansrätten och biologisk mångfald

Allemansrätten bidrar i hög grad till människors möjligheter att utöva friluftsliv. Kommuninvånarnas kunskaper om allemansrätten redovisas i tabell 17 nedan. Resultaten visar på ganska blandade kunskaper. Cirka 60 procent vet inte att man får fiska fritt med kastspö (handredskap) i våra fem största sjöar och en av fyra känner inte till att det är förbjudet att köra motordrivna fordon fritt ute i terrängen.

Tabell 17. Allemansrätten ger möjlighet till att vistas ganska fritt i skog och mark utan markägarens tillstånd. Tror du att följande påståenden är sanna eller falska utifrån vad du vet om den svenska allemansrätten?

	SANT	FALSKT	Vet ej
Du får plocka bär och svamp i skogen utan att fråga markägaren om lov	89,9	4,3	5,8
Du får fritt fiska med kastspö (handredskap) i våra fem största sjöar Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön	41,5	22,3	36,2
Du får utan att fråga tälta en natt på mark som inte används för jordbruk och som ligger långt från hus där folk bor	83,2	7,4	9,4
Du får utan att fråga fälla enstaka större träd i någon annans skog om du bara använder veden på platsen	1,1	91	7,8
Du får köra motordrivna fordon fritt ute i terrängen så länge det inte skadar växter och djur.	11,8	73,2	15,1

Vad gäller kommuninvånarnas åsikter avseende betydelsen av biologisk mångfald (tabell 18) så ser vi att ungefär 40 procent anser att en hög biologisk mångfald är viktig eller mycket viktig vid utövande av friluftsliv. Detta kan jämföras med att drygt 50 procent anser att det är viktigt eller mycket viktigt att den biologiska mångfalden är hög i kommunen (oavsett om man utövar friluftsliv eller inte). Det är emellertid endast 10 procent som inte anser biologisk mångfald är viktigt.

Tabell 18. Med "biologisk mångfald" menas de växter och djur som naturligt finns i Sverige, deras livsmiljöer och samverkan mellan dem på lång sikt. Hur viktig är "biologisk mångfald" för dig? (Procent)

	Inte alls viktigt	Inte viktigt	Ganska viktigt	Viktigt	Mycket viktigt	Vet ej
Hur viktigt är en hög biologisk mångfald för dig vid utövande av friluftaktiviteter?	4,2	12,4	30,2	19,1	21,9	12,3
Hur viktigt är det för dig att den biologiska mångfalden är hög i Sundsvalls kommun?	3,3	6,7	27,0	24,9	27,7	10,5

Naturområden i Sundsvalls kommun

På frågan om man under de senaste 12 månaderna på fritiden har besökt ett naturområde i Sundsvalls kommun svarar två tredjedelar (67,3 %) att så är fallet. Dessa personer (493 st.) ombads sedan att ange namnet på det naturområde i Sundsvalls kommun som är *viktigast* för deras möjligheter att utöva friluftsliv (se bilaga 12). Resultaten visar att Södra och Norra Berget, Sidsjön och Alnön är populära områden, men det kan också vara "skogen hemma"

Därefter fick de svarande beskriva naturområdet avseende olika naturtyper (tabell 19). Här ser vi att skog är den klart dominerande naturtypen (drygt 75 procent är helt eller i hög grad skog). Sjöar, vattendrag och hav är andra miljöer som är populära för friluftsliv. Mindre betydelsefulla miljöer är hyggen, parker, åker och myrmarker.

Tabell 19. Tänkt nu på naturområdet du angav ovan. Hur skulle du beskriva detta område? (Procent)

	Inte alls	Något	Delvis	I hög grad	Helt och hållet
Skog	3,8	3,5	16,1	55,3	21,2
Sjöar och vattendrag	34,9	9,0	15,1	28,0	12,9
Många blommor/örter	7,0	26,3	37,4	25,1	4,2
Rikt djurliv	8,2	25,2	39,5	22,8	4,4
Öppen (gräs-) yta	19,0	31,7	30,1	16,3	2,9
Hav	72,4	3,2	5,9	9,0	9,5
Ängs- och hagmark	21,2	30,0	30,9	13,8	4,0
Bebyggelse	22,1	30,7	30,8	12,6	3,9
Hygge	32,1	24,5	30,8	8,9	3,7
Park	51,4	20,5	17,1	7,8	3,2
Åker	51,2	21,2	16,6	7,8	3,1
Skärgård	77,2	5,7	7,2	6,0	3,9
Myr- eller våtmark	46,8	30,3	16,6	4,5	1,8
Fjäll	89,3	5,4	3,6	1,0	0,8

Därefter fick de svarande kortfattat beskriva vilka egenskaper hos området som gör det attraktivt att besöka för att utöva friluftaktiviteter (se bilaga 13). Resultaten visar att människor framför allt värderar att området är lättillgängligt, lugnt, vackert, ligger nära bostaden, att det är barnvänligt och att det finns motionsspår. Ytterligare egenskaper finns redovisade i bilaga 13.

På frågan hur långt från bostaden som det aktuella området ligger svarar 45 procent inom en kilometer (tabell 20). Drygt 15 procent har mer än en mil.

Tabell 20. Ungefär hur långt ifrån din bostad ligger området?

	%
0-300 meter	19,5
300 meter-1 kilometer	24,5
1-5 kilometer	31,7
5-10 kilometer	9,0
Mer än 10 kilometer	15,3

Det är 10 procent som besöker området varje dag medan cirka hälften av de svarande besöker området en gång i veckan eller oftare (tabell 21).

Tabell 21. Ungefär hur ofta har du besökt området de senaste 12 månaderna?

	%
Varje dag	8,4
Cirka 4-6 gånger per vecka	11,7
Cirka 1-3 gånger per vecka	32,5
Cirka 1-3 gånger per månad	25,7
Cirka 4-8 gånger per år	15,9
Mindre än 4 gånger per år	5,9

De svarande ombads sedan att tänka på det naturområde som är viktigast för möjligheterna att utöva friluftaktiviteter och samtidigt titta på listan över aktiviteter i tabell 2 för att identifiera vilka aktiviteter man huvudsakligen ägnar sig åt i detta område. Tabell 22 visar att nöjes- och motionspromenader samt att ströva i skog och mark är klart vanligast. Andra relativt vanliga aktiviteter är jogga eller terrängspringa, åka längdskidor, hundpromenader och bad utomhus.

Tabell 22. Vilken eller vilka aktiviteter har du huvudsakligen ägnat dig åt i naturområdet under de senaste 12 månaderna?

Aktivitet	%
Tagit nöjes- och motionspromenader av annat slag	18,7
Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär)	14,8
Joggat/ terrängsprungit	9,7
Åkt längdskidor eller turskidor	9,0
Promenerat med hund	7,3
Badat utomhus i sjö/hav	5,1
Vandrat på vandringsleder	4,2
Cyklad på vägar	3,5
Haft picknick eller grillat i naturen	3,4
Sportfiskat med handredskap, t ex metat, pimplat	3,1
Gått stavgång	2,7
Åkt utför på skidor eller snowboard	2,6
Solbadat	2,2
Cyklad i terrängen (MTB)	1,8
Annan aktivitet	1,1
Ridit i terräng	1,0

Natur inom gångavstånd från bostaden

Avslutningsvis innehöll enkäten ett antal frågor om den natur som finns inom gångavstånd från bostaden, det vill säga inom cirka 10 minuters promenad. På frågan vad man anser om tillgången till naturområden inom gångavstånd från bostaden svarar drygt hälften av kommuninvånarna att den är mycket bra och ytterligare drygt 30 procent att den är bra (tabell 23). Endast några få procent anser att den är dålig.

Tabell 23. Vad anser du om tillgången till naturområden inom gångavstånd från din bostad?

	%
Mycket bra	53,1
Ganska bra	31,5
Varken bra eller dålig	10,8
Ganska dålig	2,1
Mycket dålig	2,4

På frågan hur ofta man vistas i naturområden inom gångavstånd från bostaden svarar nära två-tredjedelar att det sker minst en gång i veckan (tabell 24). Av dessa rör sig hälften i området minst fyra gånger per vecka.

Tabell 24. Ungefär hur ofta vistas du i naturområden inom gångavstånd från din bostad?

	%
Varje dag	16,7
Cirka 4-6 gånger per vecka	13,6
Cirka 1-3 gånger per vecka	33,6
Cirka 1-3 gånger per månad	17,2
Cirka 4-8 gånger per år	8,4
Mindre än 4 gånger per år	6,1
Aldrig	4,3

De aktiviteter man ägnar sig åt i naturområden inom gångavstånd från bostaden finns redovisade i tabell 25. Här ser vi återigen att nöjes- och motionspromenader samt att ströva i skog och mark är klart vanligast. Svaren påminner mycket om det ovan redovisade "viktigaste området" i kommunen vilket tyder på att de områden som kommuninvånarna anser är viktiga i hög grad ligger inom gångavstånd.

Tabell 25. Vilken eller vilka aktiviteter har du huvudsakligen ägnat dig åt i naturområden inom gångavstånd från din bostad?

Aktivitet	%
Tagit nöjes- och motionspromenader av annat slag	23,9
Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär)	14,4
Joggat/ terrängsprungit	9,7
Promenerat med hund	9,3
Åkt längdskidor eller turskidor	5,5
Cyklat på vägar	5,4
Gått stavgång	4,5
Badat utomhus i sjö/hav	4,2
Vandrat på vandringsleder	3,1
Arbetat i trädgården	2,1
Solbadat	1,8
Haft picknick eller grillat i naturen	1,8
Sportfiskat med handredskap, t ex metat, pimplat	1,6
Cyklat i terrängen (MTB)	1,4
Annan aktivitet	1,2

Omkring 30 procent av kommuninvånarna känner någon grad av otrygghet i samband med vistelser i naturområden inom gångavstånd från bostaden (tabell 26). I bilaga 14 redovisas orsakerna till denna otrygghet. Här ser vi att det framför allt är mörker eller dålig belysning som orsakar otrygghet. Lösa hundar, "skummisar" och överfallsrisk är andra faktorer som nämns. Risken att möta björn och andra vilda djur finns också med i bilden.

Tabell 26. Händer det att du inte känner dig trygg när du vistas i naturområden inom gångavstånd från din bostad?

	%
Nej, aldrig	70,6
Ja, någon gång ibland	25,2
Ja, ganska ofta	2,8
Ja, alltid	1,5

Friluftslivet inom olika grupper

Resultaten ovan redovisar genomsnittliga värden för kommunens alla innevånare 18 år och äldre. För att få en mer nyanserad bild över friluftslivet har resultaten också analyserats för olika grupper inom befolkningen. Vi har då valt att fokusera på *kvinnor* och *män*, olika *åldersgrupper* (18-24, 25-44, 45-64 och 65- år) samt *etnicitet*. Den senare variabeln definieras som "Sverige" om den svarande samt båda föräldrarna växt upp i Sverige, "Norden" om den svarande alternativt någon av föräldrarna växt upp i annat nordiskt land samt "Övriga länder" om den svarande alternativt någon av föräldrarna växt upp i land utanför Norden. I några fall har vi också skiljt på *boende* i tätort (postnummerområde 852 29 till 857 52) och övriga kommunen. Tabell 27 visar storleken på respektive grupp. Då antalet svarande är relativt litet i vissa grupper ska resultaten för dem tolkas med viss försiktighet.

Tabell 27. Antal svarande för olika grupper (oviktat)

	Antal	Procent
Kvinna	385	53,5
Man	335	46,5
18-24 år	32	4,5
25-44 år	197	27,5
45-64 år	372	51,9
> 65 år	116	16,2
Sverige	633	88,2
Norden	37	5,2
Annat land	48	6,7
Landsbygd	344	45,3
Tätort	416	54,7

Utövande av friluftaktiviteter och hur viktigt är det?

Fråga 16 i enkäten (Ungefär hur ofta brukar du utöva friluftaktiviteter?) har analyserats avseende kön, ålder etnicitet och boende. Tabell 28 sammanfattar resultaten. Vi ser här att kvinnor i högre grad än män utövar friluftsliv varje dag, och i något högre grad även 4-6 gånger i veckan. Äldre personer är mer aktiva utövare än yngre, och då särskild personer i åldern 25-44 år. Det finns emellertid en grupp äldre (cirka 6 procent) som aldrig utövar friluftsliv. Vi ser också att personer med en bakgrund i länder utanför Norden är mindre aktiva inom friluftsliv jämfört med personer som har sin bakgrund i Sverige eller övriga Norden. Nästan 10 procent av personer med bakgrund i andra länder ägnar sig aldrig åt friluftsliv. Däremot är skillnaderna mellan tätort och landsbygd relativt små.

Tabell 28. Ungefär hur ofta brukar du utöva friluftaktiviteter?

	Varje dag	Cirka 4-6 gånger per vecka	Cirka 1-3 gånger per vecka	Cirka 1-3 gånger per månad	Cirka 4-8 gånger per år	Mindre än 4 gånger per år	Aldrig
Kvinna	15,8%	25,5%	39,6%	11,1%	4,2%	1,7%	2,2%
Man	9,3%	23,9%	40,6%	17,2%	2,8%	2,8%	3,4%
18-24 år	15,0%	16,3%	52,5%	12,5%		3,8%	
25-44 år	8,3%	23,9%	45,0%	17,0%	4,1%	0,9%	0,9%
45-64 år	11,3%	23,9%	41,7%	13,5%	4,3%	2,6%	2,6%
> 65 år	18,9%	31,4%	25,9%	12,4%	2,7%	2,7%	5,9%
Sverige	13,4%	25,6%	40,1%	12,6%	3,4%	2,2%	2,7%
Norden	13,9%	30,6%	41,7%	8,3%		5,6%	
Annat land	4,1%	14,3%	40,8%	28,6%	4,1%		8,2%
Landsbygd	11,9%	26,1%	36,5%	14,2%	5,3%	3,5%	2,5%
Tätort	12,8%	23,7%	42,4%	14,2%	1,9%	1,9%	3,1%

På frågan hur viktigt det är att kunna utöva friluftsliv ser vi att kvinnor i högre grad än män tycker att det är mycket viktigt (tabell 29). På motsvarande sätt ser vi också att yngre personer tycker friluftslivet är mycket viktigt i högre grad än medelålders och äldre. Personer med Nordisk bakgrund tycker i avsevärt högre grad friluftsliv är mycket viktigt jämfört med övriga svarande, men notera dock att antalet svar i denna grupp är relativt litet. Det verkar också som om boende i tätort i högre grad tycker friluftsliv är viktigt jämfört med personer boende på landet.

Tabell 29. Hur viktigt är det för dig att kunna utöva friluftaktiviteter?

	Mycket viktigt	Viktigt	Ganska viktigt	Inte viktigt	Inte alls viktigt
Kvinna	57,7%	26,4%	11,3%	3,8%	0,8%
Man	49,7%	26,3%	18,6%	3,1%	2,3%
18-24 år	58,8%	27,5%	13,8%		
25-44 år	59,6%	25,7%	11,9%	2,3%	0,5%
45-64 år	53,3%	26,6%	13,5%	5,2%	1,3%
> 65 år	45,4%	27,0%	20,5%	3,2%	3,8%
Sverige	53,0%	26,7%	15,4%	3,5%	1,4%
Norden	71,1%	21,1%	7,9%		
Annat land	54,0%	26,0%	12,0%	4,0%	4,0%
Landsbygd	49,4%	25,9%	18,4%	5,0%	1,3%
Tätort	56,7%	26,5%	12,5%	2,6%	1,7%

Viktigaste friluftaktiviteterna – Sommar

Tabellerna 30-33 redovisar de fem viktigaste friluftaktiviteterna för respektive grupp under sommarhalvåret. Vissa aktiviteter förekommer i mer eller mindre alla grupper (nöjes- och motionspromenader samt att ströva i skog och mark för att titta på naturen, plocka svamp och bär) medan andra aktiviteter är mer specifika för enskilda grupper. Dessa kommenteras särskilt i texten nedan.

Från tabell 30 ser vi att kvinnor prioriterar bad utomhus högre än män vilka i sin tur tycker cykling på vägar och promenad med hund är viktigare. Trädgårdsarbete tycks också vara högre prioriterat bland kvinnor jämfört med män.

Tabell 30. Vilken av aktiviteterna på listan är viktigast för dig i kommunen på sommarhalvåret? De fem viktigaste aktiviteterna för kvinnor respektive män (procent svar inom parentes)

Kvinnor	Män
Badat utomhus i sjö/hav (21%)	Nöjes- och motionspromenader (16,9%)
Nöjes- och motionspromenader (15,8%)	Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär) (13,7%)
Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär) (11,6%)	Joggat/ terrängsprungit (8,3%)
Arbetat i trädgården (9,4%)	Cyklat på vägar (7,6%)
Joggat/ terrängsprungit (6,8%)	Promenerat med hund (6,5%)

När det gäller de olika åldersgrupperna så utmärker sig den yngsta gruppen såtillvida att ströva i skog och mark inte finns med bland de fem viktigaste aktiviteterna, men däremot finns här ridning i terrängen med – en aktivitet som inte är bland de fem viktigaste för någon annan grupp (tabell 31).

Tabell 31. Vilken av aktiviteterna på listan är viktigast för dig i kommunen på sommarhalvåret? De fem viktigaste aktiviteterna för olika åldersgrupper (procent svar inom parentes)

18-24 år	25-44 år	45-64 år	65- år
Nöjes- och motionspromenader (24,3%)	Badat utomhus i sjö/hav (16,4%)	Nöjes- och motionspromenader (14,4%)	Nöjes- och motionspromenader (24,1%)
Badat utomhus i sjö/hav (23%)	Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär) (13,1%)	Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär) (13,8%)	Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär) (16,1%)
Joggat/ terrängsprungit (10,8 %)	Joggat/ terrängsprungit (11,5 %)	Badat utomhus i sjö/hav (11,2%)	Arbetat i trädgården (13,1%)
Promenerat med hund (9,5%)	Nöjes- och motionspromenader (9,3%)	Joggat/ terrängsprungit (8 %)	Promenerat med hund (8%)
Ridning i terräng (9,5%)	Cyklat på vägar (6,6%)	Arbetat i trädgården (8%)	Cyklat på vägar (7,3%)

När det gäller personer med ursprung i olika länder så utmärker sig personer från andra nordiska länder genom att prioritera fritidsfiske högt medan personer från länder utanför Norden verkar prioritera att ströva i skog och mark något lägre än de andra två grupperna (tabell 32).

Tabell 32. Vilken av aktiviteterna på listan är viktigast för dig i kommunen på **sommarhalvåret**? De fem viktigaste aktiviteterna för olika etnicitet (procent svar inom parentes)

Sverige	Norden	Annat land
Nöjes- och motionspromenader (17%)	Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär) (15,2%)	Nöjes- och motionspromenader (15,4%)
Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär) (13,1%)	Nöjes- och motionspromenader (15,2%)	Badat utomhus i sjö/hav (15,4%)
Badat utomhus i sjö/hav (13%)	Badat utomhus i sjö/hav (12,1%)	Promenerat med hund (10,3%)
Joggat/ terrängsprungit (7,9%)	Sportfiskat med handredskap, tex metat, pimplat (9,1%)	Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär) (7,7 %)
Promenerat med hund (6,5%)	Arbetat i trädgården (9,1%)	Badat utomhus i pool/äventyrsbad (7,7%)

Personer boende på landsbygden utanför tätorten utmärker sig genom att vara den grupp som prioriterar att ströva i skog och mark högst (tabell 33). Även trädgårdsarbetet är en prioriterad aktivitet i denna grupp i jämförelse med boende i tätort vilka istället föredrar promenad med hund.

Tabell 33. Vilken av aktiviteterna på listan är viktigast för dig i kommunen på **sommarhalvåret**? De fem viktigaste aktiviteterna för boende i tätort respektive landsbygd (procent svar inom parentes)

Tätort	Landsbygd
Nöjes- och motionspromenader (21,9%)	Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär) (13,1%)
Badat utomhus i sjö/hav (13,4%)	Badat utomhus i sjö/hav (12,4%)
Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär) (10,2%)	Arbetat i trädgården (9,7%)
Joggat/ terrängsprungit (8,2%)	Nöjes- och motionspromenader (8,9%)
Promenerat med hund (6,3%)	Joggat/ terrängsprungit (5,4%)

På frågan varför den angivna aktiviteten är viktigast ser vi i tabellerna 34-35 att det finns en hel del skillnader mellan de olika grupperna. Kvinnor tilldelar de olika motiven generellt högre vikt jämfört med män, och i synnerhet avseende för att umgås med andra och att koppla av (tabell 34). För yngre personer har den fysiska aktiviteten samt avkoppling stor betydelse.

Tabell 34. Varför är denna aktivitet viktigast för dig på sommarhalvåret? Medelvärden (skala 1 (inte alls viktigt) – 5 (mycket viktigt)) för kön och ålder

	Kvinna	Man	18-24 år	25-44 år	45-64 år	> 65 år
För att utöva fysisk aktivitet	3,7	3,6	4,1	3,6	3,5	3,6
För att vara nära naturen	4,0	3,6	3,8	3,9	3,8	3,8
För att umgås med vänner	3,1	2,7	3,2	3,2	2,8	2,7
För att umgås med familj/barn	3,5	3,0	3,4	3,4	3,2	3,1
För att koppla av	4,4	4,0	4,4	4,4	4,2	3,9

När det gäller etnicitet samt boende i tätort respektive landsbygd så är det relativt små skillnader i motiv (tabell 35).

Tabell 35. Varför är denna aktivitet viktigast för dig på sommarhalvåret? Medelvärden (skala 1 (inte alls viktigt) – 5 (mycket viktigt)) för etnicitet och bostad

	Sverige	Norden	Annat land	Landsbygd	Tätort
För att utöva fysisk aktivitet	3,7	3,5	3,8	3,6	3,7
För att vara nära naturen	3,8	3,7	3,9	3,7	3,8
För att umgås med vänner	2,9	2,9	2,9	2,9	3,0
För att umgås med familj/barn	3,3	2,8	3,1	3,3	3,2
För att koppla av	4,2	4,4	4,3	4,2	4,2

Viktigaste friluftaktiviteterna – Vinter

Tabellerna 36-39 redovisar de fem viktigaste friluftaktiviteterna för respektive grupp under vinterhalvåret. Den klart dominerande aktiviteten i stort sett samtliga grupper är längd- eller turskidåkning. Andra aktiviteter som många grupper tycker är viktiga är nöjes- och motionspromenader, utförsåkning på skidor eller snowboard samt promenad med hund.

Skillnaderna mellan kvinnor och män är förhållandevis små (tabell 36). Snöskoter tycks vara mer populärt bland männen medan kvinnorna i högre grad värdesätter promenad med hund.

Tabell 36. Vilken av aktiviteterna på listan är viktigast för dig i kommunen på vinterhalvåret? De fem viktigaste aktiviteterna för kvinnor respektive män (procent svar inom parentes)

Kvinnor	Män
Åkt längdskidor eller turskidor (25,1%)	Åkt längdskidor eller turskidor (30,4%)
Tagit nöjes- och motionspromenader (20,4%)	Tagit nöjes- och motionspromenader (17,1%)
Åkt utför på skidor eller snowboard (10,3%)	Kört/åkt snöskoter (10,3%)
Promenerat med hund (9,4%)	Åkt utför på skidor eller snowboard (9,1%)
Kört/åkt snöskoter (5,7%)	Promenerat med hund (5,3%)

När det kommer till olika åldersgrupper så utmärker sig framför allt den yngsta gruppen (tabell 37). Det är den enda gruppen som har snöskoter som den viktigaste aktiviteten. Denna grupp värderar också terrängridning högt. I åldersgruppen 65 och äldre så finns stavgång med bland de fem viktigaste aktiviteterna.

Tabell 37. Vilken av aktiviteterna på listan är viktigast för dig i kommunen på **vinterhalvåret**? De fem viktigaste aktiviteterna för olika åldersgrupper (procent svar inom parentes)

18-24 år	25-44 år	45-64 år	65- år
Kört/åkt snöskoter (26,1%)	Åkt längdskidor eller turskidor (31,8%)	Åkt längdskidor eller turskidor (28,9%)	Åkt längdskidor eller turskidor (31,9%)
Åkt utför på skidor eller snowboard (17,4%)	Åkt utför på skidor eller snowboard (14,5%)	Tagit nöjes- och motionspromenader (22,2%)	Tagit nöjes- och motionspromenader (25,4%)
Tagit nöjes- och motionspromenader (14,5%)	Tagit nöjes- och motionspromenader (11,2%)	Åkt utför på skidor eller snowboard (7,8%)	Promenerat med hund (9,4%)
Promenerat med hund (7,2%)	Kört/åkt snöskoter (7,8%)	Promenerat med hund (6,7%)	Gått stavgång (6,5%)
Ridit i terräng (7,2%)	Promenerat med hund (7,3%)	Sportfiskat med handredskap (5%)	Kört/åkt snöskoter (4,3%)

När det gäller personer med bakgrund från olika länder så utmärker sig de från Norden och andra länder genom att sportfiske har stor betydelse, något som inte finns med bland de fem viktigaste aktiviteterna i gruppen med svensk bakgrund (tabell 38).

Tabell 38. Vilken av aktiviteterna på listan är viktigast för dig i kommunen på **vinterhalvåret**? De fem viktigaste aktiviteterna för olika etnicitet (procent svar inom parentes)

Sverige	Norden	Annat land
Åkt längdskidor eller turskidor (27,4%)	Åkt längdskidor eller turskidor (30,3%)	Åkt längdskidor eller turskidor (25,6%)
Tagit nöjes- och motionspromenader (20,1%)	Sportfiskat med handredskap (15,2%)	Åkt utför på skidor eller snowboard (23,1%)
Åkt utför på skidor eller snowboard (9,1%)	Tagit nöjes- och motionspromenader (12,1%)	Tagit nöjes- och motionspromenader (10,3%)
Kört/åkt snöskoter (8,1%)	Promenerat med hund (9,1%)	Promenerat med hund (7,7%)
Promenerat med hund (7,3%)	Åkt pulka/kälke (9,1%)	Sportfiskat med handredskap (5,1%)

Skillnaderna mellan tätort och landsbygd är relativt små avseende de viktigaste aktiviteterna vintertid (tabell 39).

Tabell 39. Vilken av aktiviteterna på listan är viktigast för dig i kommunen på **vinterhalvåret**? De fem viktigaste aktiviteterna för boende i tätort respektive landsbygd (procent svar inom parentes)

Tätort	Landsbygd
Åkt längdskidor eller turskidor (22,8%)	Åkt längdskidor eller turskidor (30%)
Tagit nöjes- och motionspromenader (13,8%)	Tagit nöjes- och motionspromenader (21,6%)
Kört/åkt snöskoter (13%)	Åkt utför på skidor eller snowboard (11,5%)
Promenerat med hund (8,5%)	Promenerat med hund (6,9%)
Åkt utför på skidor eller snowboard (7,3%)	Kört/åkt snöskoter (4,3%)

På frågan varför den angivna aktiviteten är viktigast ser vi i tabellerna 36-39 att det finns vissa skillnader mellan de olika grupperna som i stort sett liknar de vi tidigare observerat för sommarhalvåret. Från tabell 40 framgår bl.a. att kvinnor tycker umgänge, natur och avkoppling är viktigare än män. Yngre personer värderar framför allt fysisk aktivitet högt medan äldre personer inte lägger samma vikt vid avkoppling som övriga åldersgrupper.

Tabell 40. Varför är denna aktivitet viktigast för dig på vinterhalvåret? Medelvärden (skala 1 (inte alls viktigt) – 5 (mycket viktigt)) för kön och ålder

	Kvinna	Man	18-24 år	25-44 år	45-64 år	> 65 år
För att utöva fysisk aktivitet	3,7	3,6	4,1	3,6	3,5	3,6
För att vara nära naturen	4,0	3,6	3,8	3,9	3,8	3,8
För att umgås med vänner	3,1	2,7	3,2	3,2	2,8	2,7
För att umgås med familj/barn	3,5	3,0	3,4	3,4	3,2	3,1
För att koppla av	4,4	4,0	4,4	4,4	4,2	3,9

När det gäller etnicitet samt boende i tätort respektive landsbygd så är det relativt små skillnader i motiv (tabell 41).

Tabell 41. Varför är denna aktivitet viktigast för dig på vinterhalvåret? Medelvärden (skala 1 (inte alls viktigt) – 5 (mycket viktigt)) för etnicitet och bostad

	Sverige	Norden	Annat land	Landsbygd	Tätort
För att utöva fysisk aktivitet	3,7	3,5	3,8	3,6	3,7
För att vara nära naturen	3,8	3,7	3,9	3,7	3,8
För att umgås med vänner	2,9	2,9	2,9	2,9	3,0
För att umgås med familj/barn	3,3	2,8	3,1	3,3	3,2
För att koppla av	4,2	4,4	4,3	4,2	4,2

Friluftaktiviteter i Sundsvalls kommun

På frågan vad man anser om möjligheten att utöva friluftaktiviteter i kommunen ser vi från tabell 42 att kvinnor i högre grad än män ger betyget mycket bra. Likaså verkar äldre personer, personer med bakgrund från annat nordiskt land samt personer från tätorten i högre grad tycka om möjligheterna att utöva friluftsliv är mycket bra jämfört med övriga grupper. Gruppen 18-24 år utmärker sig genom att ha den klart lägsta andelen som tycker möjligheten är mycket bra och samtidigt den högsta andelen som tycker möjligheten är ganska dålig – dvs. möjligheten att utöva friluftaktiviteter i kommunen tycks vara som sämst för just denna grupp. Notera också att andelen som svarat vet ej är högst i gruppen äldre personer samt boende på landsbygden, något som åtminstone i det förra fallet kan återspegla ett lägre deltagande i friluftsliv.

Tabell 42. Vad anser du om möjligheten att utöva friluftaktiviteter i kommunen?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåliga	Ganska dåliga	Mycket dåliga	Vet ej
Kvinna	36,5%	45,6%	8,0%	2,5%	0,6%	6,9%
Man	27,5%	45,3%	17,0%	2,5%	0,3%	7,4%
18-24 år	12,3%	45,7%	35,8%	6,2%		
25-44 år	31,7%	50,0%	11,0%	2,8%		4,6%
45-64 år	35,7%	45,2%	10,4%	1,7%	0,9%	6,1%
> 65 år	36,8%	40,0%	6,5%	1,6%	1,1%	14,1%
Sverige	32,7%	45,7%	11,0%	2,9%	0,5%	7,2%
Norden	41,0%	33,3%	17,9%		2,6%	5,1%
Annat land	18,0%	56,0%	22,0%			4,0%
Landsbygd	28,2%	44,6%	11,8%	2,8%	0,6%	12,1%
Tätort	34,8%	45,6%	12,5%	2,4%	0,5%	4,3%

Svaret på frågan om den viktigaste insatsen kommunen bör göra för att underlätta möjligheter att utöva friluftaktiviteter finns redovisat i bilaga 15 för kvinnor respektive män samt den yngsta åldersgruppen. Det är svårt att se några uppenbara skillnader mellan könen men värt att notera att kvinnor lämnar fler förslag än män. Det verkar också som att kvinnor i högre grad efterfrågar bättre belysning och underhåll medan männen är upptagna av cykelbanor och skidspår, men det är en stor bredd av förslag inom båda grupperna. Yngre personer (18-24) nämner i flera fall olika typer av anläggningar som utegym, spår, skyltning, träffplatser, bad och sporthallar.

Vistelse i naturområden i närheten av bostaden

Kvinnor vistas i naturområden i närheten av bostaden i högre utsträckning jämfört med män (tabell 43). Drygt 6 procent av männen vistas aldrig i naturområden i närheten av bostaden. Det är framför allt medelålders och äldre personer som ofta vistas i naturområden i närheten av bostaden. Även i detta fall finns en grupp äldre som aldrig är ute. Vi ser också att personer som bor på landsbygden i betydligt högre utsträckning ofta vistas i naturområden inom gångavstånd från bostaden jämfört med boende i tätorten.

Tabell 43. Ungefär hur ofta vistas du i naturområden inom gångavstånd från din bostad?

	Varje dag	Cirka 4-6 gånger per vecka	Cirka 1-3 gånger per vecka	Cirka 1-3 gånger per månad	Cirka 4-8 gånger per år	Mindre än 4 gånger per år	Aldrig
Kvinna	19,3%	15,2%	30,9%	17,9%	8,3%	6,3%	2,2%
Man	13,8%	12,1%	36,6%	16,6%	8,7%	5,6%	6,5%
18-24 år	12,3%	3,7%	33,3%	32,1%	6,2%	8,6%	3,7%
25-44 år	10,9%	15,9%	38,6%	17,7%	10,9%	3,6%	2,3%
45-64 år	21,7%	12,6%	31,7%	17,0%	7,4%	4,8%	4,8%
> 65 år	19,4%	17,2%	29,6%	11,3%	7,5%	8,6%	6,5%
Sverige	16,9%	14,2%	34,4%	15,6%	9,1%	5,6%	4,1%
Norden	15,8%	21,1%	31,6%	15,8%	2,6%	10,5%	2,6%
Annat land	18,0%	4,0%	28,0%	34,0%	6,0%	4,0%	6,0%
Landsbygd	23,1%	16,2%	29,4%	11,9%	6,3%	7,9%	5,3%
Tätort	12,3%	11,6%	36,6%	21,0%	9,9%	5,0%	3,5%

På frågan om det händer att man inte känner sig trygg när man vistas i naturområden inom gångavstånd från bostaden så finns relativt stora skillnader mellan kvinnor och män (tabell 44). Drygt en tredjedel av alla kvinnor känner sig otrygga åtminstone någon gång ibland medan motsvarande andel för männen är drygt 15 procent. 83 procent av männen och 60 procent av kvinnorna känner sig aldrig otrygga. Resultaten visar också att yngre personer oftare känner sig otrygga jämfört med äldre. För etnicitet och bostad är skillnaderna relativt små.

Tabell 44. Händer det att du inte känner dig trygg när du vistas i naturområden inom gångavstånd från din bostad?

	Nej, aldrig	Ja, någon gång ibland	Ja, ganska ofta	Ja, alltid
Kvinna	59,9%	35,2%	4,1%	0,8%
Man	82,7%	14,2%	1,4%	1,7%
18-24 år	56,3%	37,5%	2,5%	3,8%
25-44 år	64,5%	29,5%	5,0%	0,9%
45-64 år	72,6%	24,3%	1,7%	1,3%
> 65 år	82,3%	15,1%	1,1%	1,6%
Sverige	70,7%	24,9%	2,7%	1,8%
Norden	75,7%	24,3%		
Annat land	65,3%	28,6%	6,1%	
Landsbygd	73,3%	23,0%	2,7%	1,0%
Tätort	68,8%	26,7%	2,8%	1,7%

Kunskap om Allemansrätten

När det gäller kunskap om allemansrätten så finns det skillnader mellan könen. Det är en större andel män jämfört med kvinnor som svarar rätt på påståendet att "Du får fritt fiska med kastspö (handredskap) i våra fem största sjöar Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön" (49 procent av männen mot 35 procent av kvinnorna svarar rätt på frågan). Det är också en något större andel av männen (86 procent) jämfört med kvinnor (81 procent) som känner till att "Man får utan att fråga tälta en natt på mark som inte används för jordbruk och som ligger långt från hus där folk bor". Hela 82 procent av männen känner till att man inte får köra motordrivna fordon fritt ute i terrängen medan motsvarande andel för kvinnorna endast är 65 procent (tabell 45).

Tabell 45. Du får köra motordrivna fordon fritt ute i terrängen så länge det inte skadar växter och djur

	SANT	FALSKT	Vet ej
Kvinna	14,6%	65,1%	20,3%
Man	9,0%	81,6%	9,3%

När det gäller kunskaper om allemansrätten hos olika åldersgrupper så visar resultaten tydligt att den yngsta åldersgruppen avviker från övriga. Personer i åldern 18-24 år har sämre kunskaper på samtliga påståenden undantaget "att man får utan att fråga fälla enstaka större träd i någon annans skog om du bara använder veden på platsen" där grupperna inte skiljer sig åt. Exempelvis så är det bara 66 procent av personerna i åldern 18-24 år som håller med om påståendet att " Du får utan att fråga tälta en natt på mark som inte används för jordbruk och som ligger långt från hus där folk bor" jämfört med över 80 procent hos övriga grupper (tabell 46).

Tabell 46. Du får utan att fråga tälta en natt på mark som inte används för jordbruk och som ligger långt från hus där folk bor

	SANT	FALSKT	Vet ej
18-24 år	66,3%	15,0%	18,8%
25-44 år	81,7%	8,2%	10,0%
45-64 år	88,3%	5,7%	6,1%
> 65 år	87,6%	5,9%	6,5%

Även för personer med olika nationell bakgrund ser vi skillnader i kunskaper om allemansrätten. Den grupp som utmärker sig med sämre kunskaper är personer med bakgrund i annat land utanför Norden. Här uppger exempelvis 12 procent att man inte vet om "man får plocka bär och svamp i skogen utan att fråga markägaren om lov", vilket kan jämföras med drygt fem procent för övriga grupper (tabell 47). När det gäller kunskap huruvida man får "utan att fråga tälta en natt på mark som inte används för jordbruk och som ligger långt från hus där folk bor" är skillnaderna mellan grupperna än större.

Tabell 47. Du får plocka bär och svamp i skogen utan att fråga markägaren om lov

	SANT	FALSKT	Vet ej
Sverige	90,6%	4,3%	5,1%
Norden	89,2%	5,4%	5,4%
Annat land	82,0%	6,0%	12,0%

Det är förhållandevis små skillnader i kunskap om allemansrätten för personer som bor i tätorten jämfört med på landet.

Information om friluftsliv

När det gäller olika sätt att informera om friluftsliv så finns flera skillnader mellan grupperna (tabell 48 och 49). Broschyrer är viktigare för kvinnor och personer med bakgrund från andra länder, men har mindre betydelse för yngre. Även guideböcker har större betydelse för personer med en bakgrund från andra länder. Internet som informationskanal har störst betydelse för yngre och medelålders, men faller i betydelse med ökande ålder. Internet har också större betydelse för personer med en bakgrund från andra länder. Däremot är det små skillnader mellan könen eller boende i tätort kontra landsbygd. Liknande resultat gäller för kartor på Internet, medan kartor tryckta på papper har ungefär lika stor betydelse för samtliga grupper undantaget personer med bakgrund i andra länder där tryckta kartor har en större betydelse som informationskanal.

Sociala medier har störst betydelse för kvinnor, yngre personer och personer med bakgrund i andra länder. Information från turistbyrå visar på relativt små skillnader, undantaget yngre och män som i något lägre grad anser att den informationskanalen är viktig. Kvinnor, yngre och personer med bakgrund i andra länder tycker i högre grad att personlig information från vänner och bekanta är en viktig informationskanal. Skyltar och informationstavlor ute i naturen har störst betydelse för kvinnor, medelålders personer och personer med bakgrund från andra länder. Att ringa ett särskilt telefonnummer får genomgående låga medelvärden och enda gruppen som avviker i någon grad är personer med bakgrund från andra länder vilken anser att denna informationskanal är av större betydelse jämfört med övriga grupper.

Tabell 48. Hur viktiga är följande informationskanaler för dina möjligheter att utöva friluftaktiviteter i Sundsvalls kommun? Medelvärden (skala 1 (inte alls viktigt) – 5 (mycket viktigt)) för kön och ålder

	Kvinna	Man	18-24 år	25-44 år	45-64 år	> 65 år
Broschyrer	2,6	2,3	2,1	2,5	2,5	2,6
Guideböcker	2,2	2,1	1,9	2,2	2,3	2,1
Internet	3,8	3,6	4,0	4,2	3,6	3,0
Kartor (tryckta på papper)	2,9	2,9	2,7	2,9	2,9	2,9
Kartor (på Internet)	3,3	3,3	3,6	3,7	3,3	2,6
Sociala medier (Facebook m m)	2,8	2,4	3,6	3,1	2,2	1,9
Information på turistbyrå och liknande	2,9	2,6	2,5	2,9	2,8	2,7
Personlig information från vänner, bekanta	3,7	3,3	3,9	3,8	3,5	3,1
Skyltar, informationstavlor ute i naturen	3,8	3,5	3,8	4,0	3,6	3,3
Genom att ringa ett särskilt telefonnummer	2,0	2,1	2,2	1,9	2,1	2,1

Tabell 49. Hur viktiga är följande informationskanaler för dina möjligheter att utöva friluftaktiviteter i Sundsvalls kommun? Medelvärden (skala 1 (inte alls viktigt) – 5 (mycket viktigt)) för etnicitet och bostad

	Sverige	Norden	Annat land	Landsbygd	Tätort
Broschyrer	2,4	2,8	2,8	2,5	2,4
Guideböcker	2,1	2,2	2,6	2,2	2,2
Internet	3,7	3,9	4,3	3,5	3,8
Kartor (tryckta på papper)	2,9	2,8	3,2	2,8	2,9
Kartor (på Internet)	3,3	3,5	3,7	3,2	3,4
Sociala medier (Facebook m m)	2,6	2,5	2,9	2,6	2,6
Information på turistbyrå och liknande	2,7	2,7	2,9	2,7	2,8
Personlig information från vänner, bekanta	3,5	3,8	3,8	3,4	3,6
Skyltar, informationstavlor ute i naturen	3,6	3,8	3,9	3,5	3,7
Genom att ringa ett särskilt telefonnummer	2,0	2,1	2,6	2,1	2,0

Friluftslivet i Sundsvall i ett nationellt och regionalt perspektiv

Hur skiljer sig då friluftslivet i Sundsvalls kommun från riket i sin helhet? Eftersom några av frågorna i enkäten kommer från en nationell enkätundersökning om svenskarnas friluftsvanor genomförd år 2007 av forskningsprogrammet "Friluftsliv i förändring" (www.friluftsforskning.se) så finns det möjligheter till vissa jämförelser. Då en liknande undersökning gjordes i Örnsköldsvik år 2012 är det möjligt att även jämföra vissa resultat med den kommunen.

Tabell 50. Deltagande i utomhusaktiviteter. De 15 vanligaste aktiviteterna (utövat minst en gång under 12 månader) i Sundsvalls kommun, Örnsköldsviks kommun samt riket som helhet. (Procent)

Sundsvalls kommun		Örnsköldsviks kommun		Sverige	
1. Tagit nöjes- och motionspromenader av annat slag	92,5	1. Tagit nöjes- och motionspromenader av annat slag	92,3	1. Tagit nöjes- och motionspromenader av annat slag	94,7
2. Strövat i skog och mark (t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär)	83,0	2. Strövat i skog och mark, t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär	87,7	2. Strövat i skog och mark, t ex för att titta på naturen, plocka svamp och bär	90,4
3. Badat utomhus i sjö/hav	76,7	3. Arbetat i trädgården	82,0	3. Arbetat i trädgården	84,3
4. Arbetat i trädgården	72,9	4. Haft picknick eller grillat i naturen	80,0	4. Solbadat	81,4
5. Solbadat	69,5	5. Solbadat	70,0	5. Picknick, barbeque	80,2
6. Haft picknick eller grillat i naturen	69,4	6. Cyklat på vägar	65,6	6. Badat utomhus i sjö/hav	75,7
7. Cyklat på vägar	63,6	7. Badat utomhus i sjö/hav	65,5	7. Cykling på vägar	74,6
8. Badat utomhus i pool/äventyrsbad	46,8	8. Vandratt på vandringsleder	51,8	8. Fritidsfiske	40,1
9. Joggat/ terrängsprungit	44,2	9. Sportfiskat med handredskap, t ex metat, pimplat	50,3	9. Utomhusbad (pool)	39,3
10. Åkt längdskidor eller turskidor	43,8	10. Kört/åkt motorbåt	47,0	10. Fågelskådning, naturstudier	38,7
11. Sportfiskat med handredskap, t ex metat, pimplat	39,7	11. Annan aktivitet	45,8	11. Promenad med hund	38,5
12. Vandratt på vandringsleder	39,4	12. Åkt längdskidor eller turskidor	44,0	12. Motorbåt	37,1
13. Promenerat med hund	38,2	13. Promenerat med hund	40,2	13. Jogging / terränglöpning	35,9
14. Kört/åkt motorbåt	34,7	14. Joggat/ terrängsprungit	40,0	14. Vandring på leder (utanför fjällen)	30,5
15. Åkt pulka/kälke	34,3	15. Kört/åkt snöskoter	39,7	15. Åkt pulka / kälke	27,7

Vad gäller de aktiviteter man ägnar sig åt så visar tabell 50 att friluftslivet i Sundsvalls kommun är mycket likt såväl det nationella utövandet som Örnsköldsviks kommun vad gäller de vanligaste aktiviteterna. Andelen som strövar i skog och mark är något lägre i Sundsvall medan bad utomhus i

sjö/hav är någon högre jämfört med framför allt Örnsköldsvik. Vandring på vandringsleder liksom att åka längdskidor är vanligare i båda kommunerna jämfört med riket som helhet. Generellt tycks innevånarna i Sundsvalls kommun ha något lägre utövandefrekvenser för de 15 vanligaste aktiviteterna i jämförelse med Örnsköldsviks kommun och riket som helhet, vilket i sig inte behöver innebära att summan av allt friluftsliv i kommunen är lägre.

I Tabell 51 redovisas skillnader mellan Sundsvalls kommun, Örnsköldsviks kommun och riket som helhet för några påståenden avseende friluftsliv och friluftsutövande. Inga större skillnader föreligger. Resultaten visar emellertid att möjligheter till friluftsliv i något högre grad påverkat valet av bostadsområde i Sundsvalls kommun jämfört med Örnsköldsvik men framför allt i jämförelse med riket som helhet. Det är marginellt högre andel i Sundsvalls kommun som tycker att det är viktigt att samhället satsar resurser för människors möjligheter till naturupplevelser. Det är en högre andel som anser att tillgängligheten till stränder och strandnära områden är god jämfört med riket som helhet, men en lägre andel i jämförelse med Örnsköldsvik.

Tabell 51. Andel svarande som är helt eller delvis eniga med följande påståenden. Jämförelser mellan Sundsvalls kommun, Örnsköldsviks kommun och riket som helhet. (Procent)

	Sundsvalls kommun	Örnsköldsviks kommun	Sverige
Möjligheter till friluftsliv har påverkat mitt val av bostadsområde	47,8%	46,3%	42,1%
I min kommun är allmänheten delaktig i planeringen av hur mark och vatten bäst bör användas	15,8%	14,9%	17,7%
Det är viktigt att samhället satsar resurser för människors möjligheter till naturupplevelser	82,9%	81,9%	81,3%
Tillgängligheten till stränder och strandnära områden är god	70,4%	74,4%	68,7%

Bilagor

- Bilaga 1: Följebrev
- Bilaga 2: Frågeformulär
- Bilaga 3: Bakgrund över de som svarat på enkäten
- Bilaga 4: Annan aktivitet (fråga 1)
- Bilaga 5: Annat (fråga 3)
- Bilaga 6: Annan orsak (fråga 5)
- Bilaga 7: Annat (fråga 6)
- Bilaga 8: Annan orsak (fråga 8)
- Bilaga 9: Motivera ditt svar kortfattat (fråga 10)
- Bilaga 10: Viktigaste insatsen kommunen bör göra för att underlätta dina möjligheter att utövafriluftaktiviteter (fråga 11)
- Bilaga 11: Informationskanal som saknas (fråga 13)
- Bilaga 12: Naturområde i Sundsvall som är viktigast för dina möjligheter att utöva friluftaktiviteter (fråga 23)
- Bilaga 13: Vilka egenskaper hos detta område gör det attraktivt att besöka och utöva friluftaktiviteter (fråga 25)
- Bilaga 14: Ange huvudsakliga orsaken till varför du inte känner dig trygg (fråga 33)
- Bilaga 15: Viktigaste insatsen kommunen bör göra för att underlätta möjligheter att utöva friluftaktiviteter (fråga 11) – redovisat för kön samt yngsta åldersgruppen